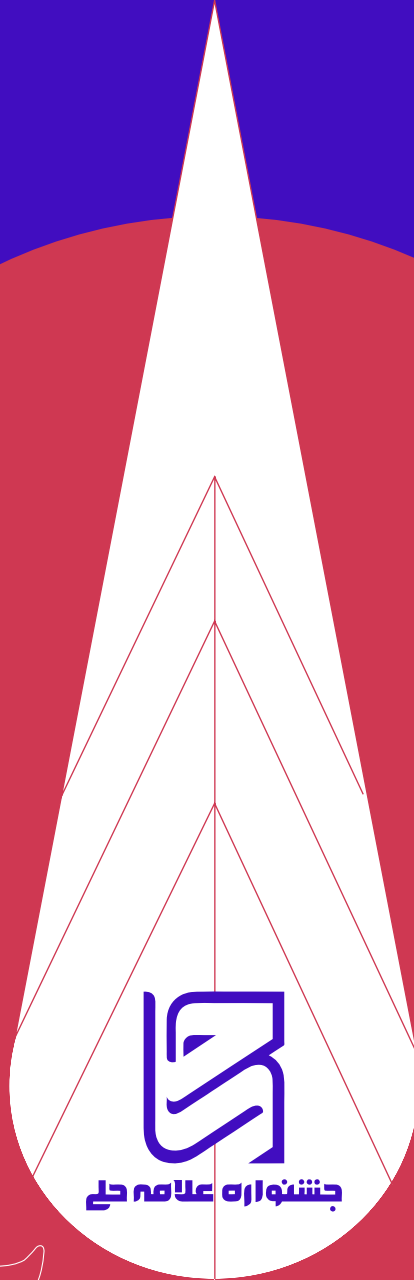

ویژہ نامہ دوازدهمین جشنواره علامہ حلے (۹۵)

اردیبهشت ۱۴۰۰

بسم الله الرحمن الرحيم

شهر پر از غوغا و شلوغی است.

سکوت می‌خواهم؛

نقطه‌ای امن که آرام شوم.

دلم لک زده برای نور، لبخند، صداقت...

دلم لک زده برای گرمای حضورت...

تنها نقطه امن جهان، آغوش «تو» است.

آغوش را بگشا که از همه جا به‌سوی تو گریخته‌ام.

ویژه‌نامه دوازدهمین جشنواره علامه حلی^(ره)

اردیبهشت ۱۴۰۰

تهیه و تنظیم: دبیرخانه جشنواره

به کوشش و ویرایش: مهدی مظاهری

گرافیک و صفحه‌آرایی: مصطفی برجی

باتشکر از همکاران دبیرخانه: محسن طالبی، روح‌الله ابراهیم‌پور، مسعود فرهنگیان،

سید سجاد واحدی، محمدجواد توکلی، مهدی مؤذن

آدرس: جمکران، ابتدای بلوار انتظار، مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه،

دبیرخانه جشنواره علامه حلی^(ره)

www.jhelli.ir

سخن دبیر ۵

گفت‌وگوها ۱۱

گفت‌وگو با حجت‌الاسلام والمسلمین ابوالقاسم مقیمی حاجی
گفت‌وگو با سرکار خانم فاطمه‌کبری متولیان
گفت‌وگو با حجت‌الاسلام والمسلمین سید حسین اسحاقی
گفت‌وگو با سرکار خانم دکتر زهره رنجبر

جشنواره دوازدهم از نگاه آمار ۳۱

منتخبین جشنواره ۵۱

نگاهی گذرا به مراسم یازدهمین جشنواره ۵۹

سخن‌دبیر

حجت‌الاسلام والمسلمین محمد صالح مازنی
دبیر دوازدهمین جشنواره علامه حلی (ره)

با جشنواره علامه حلی (ره) به سوی نخبه‌پروری

سرآغاز

با نام و یاد آفریننده لوح و قلم و درود بی‌کران به ساحت پیامبر اعظمش، موهبت برگزاری دوازدهمین دوره جشنواره علامه حلی (ره) را در حضور اندیشوران فرهیخته پاس می‌داریم.

مروری بر دوازده دوره جشنواره علامه حلی (ره)

- از اولین آیین پایانی جشنواره علامه حلی (ره) در سال ۱۳۸۷ تا امروز، شاهد برگزاری دوازده مراسم اختتامیه این جشنواره هستیم.
- کمیت آثار این دوازده دوره از گستره پژوهش میان طلاب جوان و گسترش ورود طلاب به عرصه تولید آثار علمی حکایت می‌کند.

- این نشانه امیدبخش، از درخت پرمیوه‌ای خبر می‌دهد که شاخه‌ها و برگ‌های آن به دورترین نقاط مدارس علمیه در سراسر کشور رسیده و به فضل و عنایت الهی مؤلفه‌ای مؤثر برای اقتدار آینده حوزه‌های علمیه و نظام اسلامی خواهد بود.
- کیفیت آثار ارائه شده در دوازده دوره جشنواره نیز قابل توجه است. در برخی از شاخص‌ها سطح کیفی متوقف و در برخی از حیطه‌ها شاهد رشد قابل توجهیم؛ برای نمونه:
- در شاخص‌هایی نظیر: پردازش محتوا توسط نویسنده، کیفیت استنتاج و دستیابی به اهداف پژوهش و روش‌مندی اثر (توصیفی، تبیینی، تطبیقی، تحلیلی و...)، آثار سطح یک جشنواره متوسط؛ اما آثار سطح دو تا چهار خوب ارزیابی شده است.
- در شاخص نوآوری در تنظیم و ارائه مطالب، آثار سطح یک تا سه ضعیف و آثار سطح چهار جشنواره خوب ارزیابی می‌شود.
- با تصمیم شورای علمی جشنواره شاخص نقد و نوآوری علمی در کاربرگ ارزیابی سطح یک و دو (به دلیل رعایت سطح علمی واجدان شرایط این سطوح) لحاظ نشده است؛ اما همین شاخص در سطح سه و چهار ارزیابی، خوب گزارش می‌شود.
- وضعیت گروه‌های علمی از بُعد بیشترین و کمترین آثار ارائه شده در طی ۱۲ دوره از این قرار است:
- وزن آثار مربوط به گروه «اخلاق و تربیت»، بین برادران و خواهران، سنگین‌تر از سایر گروه‌های علمی است و گروه «علوم حدیث و درایه» در آثار برادران و گروه «اصول فقه» در آثار خواهران، با اقبال کمتری همراه است.

گزارش مجموع آثار رسیده به دوازدهمین جشنواره

- حاصل قلم به دست گرفتن ۱۲۲۹۲ طلبه جوان سراسر کشور (۶۴۶۰ نفر از طلاب برادر و ۵۸۳۲ نفر خواهر طلبه) در سال ۱۳۹۸، تألیف، تصحیح و ترجمه ۱۵۸۲۱ اثر در قالب‌های کتاب، مقاله، تحقیق پایانی و پایان‌نامه شده است.
- مجموع آثار برادران ۸۲۶۷ و خواهران ۷۵۵۴ اثر بوده است.
- برادران ۷۹۳۳ و خواهران ۵۵۷۴ مقاله ارائه داده‌اند.
- ۸۰ کتاب توسط برادران و ۶ کتاب توسط خواهران تألیف یا ترجمه شد.
- خواهران ۱۶۲۷ و برادران ۱۸۵ تحقیق پایانی تولید کرده‌اند.
- در تدوین پایان‌نامه سهم خواهران ۳۴۷ و سهم برادران ۶۹ اثر بوده است.

■ آثار ارائه شده در دوره دوازدهم بر اساس سطح ارزیابی بدین قرار است:

- در سطح یک ارزیابی (پایه ۱ تا ۳ برادران و ترم ۱ تا ۶ دوره عمومی خواهران) ۳۰۶۵ اثر (۲۳۳۰ اثر از برادران و ۷۳۵ اثر از خواهران)؛
- سطح دو ارزیابی (پایه ۴ تا ۶ برادران و ۲ سال پایانی سطح ۲ و یک سال از سطح ۳ خواهران) ۹۴۴۲ اثر (۳۷۵۵ اثر از برادران و ۵۴۸۷ اثر از خواهران)؛

- سطح سه ارزیابی (پایه ۷ تا ۹ برادران و دو سال پایانی سطح ۳ خواهران) ۲۵۲۵ اثر (۱۴۳۵ اثر از برادران و ۱۰۹۰ اثر خواهران)؛
- و سطح چهار ارزیابی (پایه ۱۰ به بالای برادران و طلاب خواهر سطح ۴ یا با مدرک دانشگاهی) ۹۸۹ اثر (۷۴۷ اثر از برادران و ۲۴۲ اثر از خواهران) بوده است.
- در این دوره، مشارکت طلاب حوزه علمیه اصفهان با ۱۵۵۹ اثر قابل توجه است.
- طلاب جوان کشور پاکستان ۶ اثر، افغانستان ۵ اثر و تاجیکستان با ۱ اثر در این رقابت شرکت کردند.
- میزان مشارکت طلاب در بخش عمومی ۱۵۳۴۶ اثر (۷۹۹۷ اثر از برادران و ۷۳۴۹ اثر از خواهران)؛

- و دو موضوع بخش ویژه جشنواره با ۴۷۵ اثر عبارت است از:
- بیانیه گام دوم انقلاب، ۳۶۱ اثر (۱۷۵ اثر از برادران و ۱۸۶ اثر از خواهران)؛
- الگوی اسلامی، ایرانی پیشرفت، ۱۱۴ اثر (۹۵ اثر از برادران و ۱۹ اثر از خواهران).

■ درصد پراکندگی آثار در گروه‌های علمی به ترتیب بیشترین سهم از این قرار است:

- گروه اخلاق و تربیت: ۲۲٫۶ درصد؛
- گروه علوم انسانی: ۱۷ درصد؛
- گروه کلام: ۱۳٫۵ درصد؛
- گروه فقه و حقوق اسلامی: ۱۳ درصد؛
- گروه تفسیر و علوم قرآنی: ۱۱٫۷ درصد؛
- گروه اصول فقه: ۸٫۶ درصد؛
- گروه ادبیات: ۶ درصد؛
- گروه تاریخ اسلام: ۵ درصد؛
- گروه فلسفه و منطق: ۱٫۴ درصد؛
- گروه علوم حدیث و درایه: ۱٫۲ درصد.

گزارش روند بررسی آثار و فرایند دستیابی به نتایج نهایی

■ آثار ارائه شده به جشنواره، ابتدا در دبیرخانه‌های استانی مورد ارزیابی اجمالی و تفصیلی قرار گرفتند و ضمن تقدیر از آثار برتر در هر یک از دبیرخانه‌های استانی، ۵۷۸ اثر برگزیده آنها به دبیرخانه کشوری ارسال شد. (گفتنی است این فرایند در مدرسی که جشنواره مدرسه‌ای برپا کرده‌اند؛ از مدرسه شروع شده است.)

■ آثار رسیده به دبیرخانه کشوری جشنواره، مجدداً وارد چرخه ارزیابی در سطحی بالاتر شدند. در این دوره نیز تدبیر دوره دهم جشنواره برای تقویت و اعتبار بخشی هرچه بیشتر دبیرخانه‌های استانی، اجرایی شد. از این رو میانگین نمره ارزیابان استانی به عنوان یک ارزیابی مقبول کشوری لحاظ گردید.

■ در ارزیابی تفصیلی آثار این دوره، از همکاری بیش از ۵۰۰ نفر صاحب نظر و اندیشمند حوزوی و دانشگاهی در تمامی دبیرخانه‌های مدرسه‌ای، استانی و کشوری بهره گرفتیم. محصول تلاش و دقت نظر علمی ایشان در ارزیابی آثار، به ضمیمه تأیید شورای علمی جشنواره، معرفی ۵۳ اثر برتر کشوری بوده است.

■ سهم برگزیدگان رقابت کشوری از میان ۵۷۸ اثر برگزیده جشنواره‌های استانی، بر اساس قالب اثر عبارت است از:

- ۱۷ پایان نامه؛ ۹ تحقیق پایانی؛ ۲۳ مقاله و ۴ کتاب.
- گروه علمی «اخلاق و تربیت» با ۱۱ اثر برگزیده بیشترین، و گروه‌های علمی «تاریخ اسلام» و «علوم حدیث و درایه» هرکدام با ۲ اثر برگزیده کمترین سهم برگزیدگان را به خود اختصاص دادند.
- از میان آثار برگزیده، تعداد ۲ اثر در بخش ویژه جشنواره حائز رتبه برگزیدگی شدند.

■ توزیع فراوانی برگزیدگان جشنواره کشوری از میان استان‌ها بدین قرار است:

- استان قم: ۲۶ اثر برگزیده؛
- استان اصفهان: ۷ اثر برگزیده؛
- استان آذربایجان شرقی و تهران هرکدام با ۴ اثر برگزیده؛
- استان‌های خوزستان و یزد هرکدام با ۲ اثر برگزیده؛
- استان‌های آذربایجان غربی، خراسان، زنجان، قزوین، لرستان، مازندران، مرکزی و هرمزگان: هرکدام به طور جداگانه با ۱ اثر برگزیده.

■ آثار برگزیده به تفکیک جنسیت:

- ۲۶ اثر از برادران طلبة و ۲۷ اثر از طلاب خواهر برگزیده شدند.
- برگزیدگان رتبه یک، ۱ نفر می‌باشند (یک برادر).
- از برگزیدگان رتبه دو، ۱۰ نفر آقا در بخش عمومی و ۱ نفر در بخش ویژه و ۶ نفر خانم در بخش عمومی؛
- و از برگزیدگان رتبه سه، ۱۳ نفر آقا در بخش عمومی و ۱ نفر در بخش ویژه و ۲۱ نفر از بانوان محترم در بخش عمومی حائز رتبه برگزیدگی شدند.

دبیرخانه‌های استانی برتر

یکی از تمایزات جشنواره دوازدهم نسبت به دوره‌های پیشین، انتخاب دبیرخانه‌های برگزیده است که به منظور قدردانی و ارج نهادن به همکاران فعال در استان‌ها، از دبیرخانه‌های برتر تجلیل می‌شود. در این راستا ضمن اعلام پیشینی به دبیرخانه‌های استانی سراسر کشور (مبنی بر تجلیل از دبیرخانه‌های برتر)، استان‌های قزوین، هرمزگان و اصفهان به عنوان دبیرخانه‌های برتر معرفی می‌گردند.

- ضمناً امتیاز برتری در تک شاخص‌های رتبه‌بندی به شرح ذیل اعلام می‌گردد:
۱. شاخص سرانه دریافت آثار؛ دبیرخانه‌های استانی چهارمحال و بختیاری، کرمانشاه و قزوین؛
 ۲. شاخص بیشترین تعداد آثار ارسالی؛ دبیرخانه‌های استانی اصفهان، قم و خوزستان؛
 ۳. شاخص درصد رشد آثار استان نسبت به دوره گذشته؛ دبیرخانه‌های استانی هرمزگان، یزد و قزوین؛
 ۴. شاخص سرانه برگزیدگی استانی؛ دبیرخانه‌های استانی اردبیل، آذربایجان غربی و مرکزی؛
 ۵. شاخص کسب رتبه برگزیدگی کشوری؛ دبیرخانه‌های استانی قم، اصفهان، آذربایجان شرقی و تهران؛
 ۶. شاخص درصد آثار راه‌یافته به ارزیابی تفصیلی در دبیرخانه کشوری؛ دبیرخانه‌های استانی قم، ایلام و مازندران؛
 ۷. شاخص کمترین فاصله میانگین ارزیابی آثار برتر استانی با میانگین ارزیابی تفصیلی کشوری؛ دبیرخانه‌های استانی کرمان، زنجان و سیستان و بلوچستان.

سخن پایانی

۱. همواره گفته‌ایم و برآن تأکید می‌ورزیم که: دستیابی به هدف «تقویت نشاط علمی و گسترش روحیه تحقیق و پژوهش در بین طلاب جوان خواهر و برادر» و «افزایش سطح مشارکت و رقابت آنان» بدون مشارکت و همکاری همگان در سازمان پژوهش حوزه‌های علمیه کشور ناممکن و با دشواری‌های بسیاری همراه بود. با برنامه‌ریزی و ایجاد بسترهای لازم در مدیریت‌های استانی حوزه‌های علمیه برادران و خواهران، هم‌اکنون دبیرخانه استانی این جشنواره در همه استان‌های کشور و برخی از مناطق ویژه دایر شده است.
۲. براساس تجربه به دست آمده، در ادامه روند توسعه فراگیر جشنواره و با توجه به سیاست‌ها و مأموریت‌های مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه در خصوص مدرسه‌محوری، تقویت واحدهای آموزشی، واکگذاری حداکثری وظایف و امورات به آنان و تصمیم شورای سیاست‌گذاری جشنواره بر شبکه‌ای شدن ارزیابی‌ها، از دوره یازدهم، جشنواره مدرسه‌ای در واحدهای آموزشی حوزه‌های علمیه برادران و همراه با فراخوان جشنواره دوره سیزدهم در واحدهای آموزشی حوزه‌های علمیه خواهران راه‌اندازی شد.
۳. نکته حائز اهمیت توجه به استعدادهای پژوهشی است. سه عنصر محوری استعدادهای پژوهشی بدین قرار است: «شناسایی»، «پرورش» و «حمایت». بخشی از فرایند شناسایی استعدادها از طریق جشنواره علامه حلی (ره) انجام می‌شود. عنصر حمایت از آنان نیز از طریق مرکز امور نخبگان و استعدادهای برتر و سایر دستگاه‌های حمایتی درون مرکز مدیریت و بیرون آن مانند مرکز خدمات حوزه دنبال می‌شود. اما شناسایی و حمایت به تنهایی کافی نیست؛ شاید مهم‌تر از این دو، پرورش و هدایت آنها از طریق آموزش‌های تخصصی و فوق برنامه است. پرورش استعدادها در راستای سیاست نخبه‌پروری که مورد تأکید مدیر محترم حوزه است، نیازمند برنامه‌ریزی ریشه‌ای و اهتمام ویژه است. در گذشته ایده راه‌اندازی کانون پرورش استعدادهای

پژوهشی مطرح، اما با موانع اجرایی همراه شد. از این رو دبیرخانه جشنواره احیاء بخش پرورش استعدادهای پژوهشی را پیشنهاد می‌دهد.

۴. تشویق طلاب جوان به تولید اثر در گرایش‌های تخصصی علوم حوزوی و علوم انسانی - اسلامی و همچنین، هدایت آنان به سمت نیازهای حوزه و نظام از جمله توفیق‌های نسبی جشنواره است؛ اگرچه حجم نیازها و انتظارات جامعه اسلامی و نظام، نگاه راهبردی و اراده معطوف به حل مسائل آینده را ضروری می‌نماید.

۵. دبیرخانه جشنواره علامه حلی (ره) فرصتی برای تقویت علمی طلاب جوان در راستای بسط اندیشه اسلام ناب محمدی (ص) و گامی در مسیر حل مسائل حوزه، جامعه و نظام اسلامی است، به همین قرار شورای سیاست‌گذاری جشنواره، با توجه به یک‌صدمین سالگرد بازتأسیس حوزه‌های علمیه، در بخش ویژه دوره سیزدهم، محور کلان «حوزه و جامعه؛ گذشته، حال و آینده» را پیشنهاد نموده است.

۶. با تصمیم شورای سیاست‌گذاری جشنواره علامه حلی (ره) فراخوان دوره سیزدهم تا پایان خردادماه سال جاری تمدید شد؛

۷. امیدواریم با همکاری استان‌ها نسبت به تسریع در ارسال آثار برگزیده استانی، مراسم پایانی جشنواره سیزدهم را (با عادی شدن شرایط) در اسفندماه سال جاری برگزار نماییم.

۸. در خاتمه از همه عزیزانی که در اجرای دوازدهمین دوره جشنواره علامه حلی (ره) همکاری کرده‌اند؛ اعم از طلاب برادر و خواهر شرکت‌کننده در جشنواره، ارزیابان محترم، اساتید، صاحب‌نظران، فرهیختگان، مدیران و معاونین محترم مراکز مدیریت حوزه‌های علمیه برادران و خواهران، اعضای محترم شوراهای سیاست‌گذاری و علمی، خصوصاً حضرات آیات الله حسینی بوشهری، دبیر محترم شورای عالی حوزه، اعرافی، مدیر محترم حوزه‌های علمیه؛ حضرات حجج اسلام والمسلمین بهجت‌پور، مدیر محترم حوزه‌های علمیه خواهران؛ میرمعزی، رئیس محترم سابق شورای سیاست‌گذاری؛ مقیمی رئیس محترم شورای سیاست‌گذاری، سرکار خانم متولیان، نائب رئیس محترم شورای سیاست‌گذاری، جناب مستطاب آقای مظاهری، کارشناس مسئول محترم دبیرخانه جشنواره علامه حلی (ره)، جناب مستطاب آقای کرامتی، رئیس محترم اداره مجامع و همایش‌های پژوهشی حوزه‌های علمیه خواهران و دبیران محترم جشنواره‌های استانی و مدرسه‌ای تشکر و قدردانی می‌نمایم.

و ما توفیقی الا بالله علیه توکلت والیه انیب

گفت و گوها

گفت‌وگو با

حجت‌الاسلام والمسلمین ابوالقاسم مقیمی حاجی

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه و رئیس شورای سیاست‌گذاری جشنواره

معاونت پژوهش در دوره جدید، چه برنامه‌هایی برای ارتقای کیفیت فعالیت‌های پژوهشی طلاب در سطح کشور دارد؟

در بدو امر باید به این نکته توجه داشت که پژوهش به عنوان یک بازو و بال دیگری در کنار آموزش در حوزه‌های علمیه باید دیده شود و در فرایند آموزش به عنوان مکمل و تعالی بخش آموزش باید نقش خودش را به خوبی ایفا کند و اگر ما بتوانیم در این فرایند آموزش و پژوهش را به صورت اتحادی ببینیم، نه انضمامی، یعنی پژوهش خودش را در دل آموزش نشان دهد و ما به بحث آموزش پژوهش محور برسیم، طبیعی است در آن صورت می‌توان گفت که پژوهش به فرایند مطلوب خودش رسیده و مسیر درست خودش را طی می‌کند؛ از این رو ما باید این مسیر را تمهید کنیم و برنامه‌هایی را که داریم در این راستا ببینیم؛ هرچند فعلاً تا رسیدن به آن مرحله به نحو کامل فاصله داریم. اما در عین حال برنامه‌ای که به عنوان طرح جامع پژوهش در سطح یک و سطح دو طراحی شده و مجموعه فعالیت‌هایی که برای ارتقای امر پژوهش دیده شده، گام خوب و مفیدی برای آغاز این امر تلقی می‌شود، لذا در آغاز برای نهادینه کردن بحث پژوهش در نظام آموزشی حوزه برنامه معاونت پژوهش اجرای کامل این برنامه هست و به نوعی واقعی کردن این برنامه و اجرای صحیح و درست آن و زمینه‌سازی برای لوازمی که اجرای این برنامه به نحو صحیح و کامل و واقعی دارد. لذا بحث پنج نمره پژوهشی، تحقیق پایانی، تحقیق سال و نگارش تحقیق و مقاله از سوی طلاب در سطح یک، راه‌اندازی نشریه داخلی مدارس و همچنین سوق دادن جشنواره علامه حلی (ره) از مرحله استانی به مرحله مدرسه‌ای برنامه‌هایی هستند که می‌تواند طلبه‌های ما را در سطح عموم درگیر امر پژوهش کند و موجب ارتقای کیفیت فعالیت‌های پژوهشی بشود.

محقق ما می‌بایست
در شناسایی
مسائل، جهانی فکر
کرده و به نیازهای
انسان در جهان
معاصر توجه کند و
زبان او نیز به گونه‌ای
باشد که بتواند با
مخاطب جهانی
ارتباط برقرار کند.

در کنار کارگاه‌هایی که برای خود طلاب در بحث مهارت‌های پژوهشی و به ویژه برای اساتید آموزشی برگزار شده و خواهد شد. ان شاء الله در سال ۱۴۰۰ بحث ارتقای مهارت‌های پژوهشی اساتید در کل کشور برگزار و به پایان می‌رسد. این امر از سال‌های گذشته شروع شده و بخش‌های زیادی از اساتید کارگاه‌های ارتقای مهارت‌های پژوهشی را گذرانده‌اند و ان شاء الله در سال جاری نیز ادامه پیدا کرده و تا نیمه‌های سال جاری تمام اساتیدی که مشمول این طرح هستند این دوره را خواهند دید و طبیعی است که اگر اساتید ما در امر پژوهش آشنا و مسلط شوند و مهارت‌های آنها ارتقاء پیدا کند، این امر در فرهنگ‌سازی پژوهش و در انتقال این مهارت به طلاب مؤثر خواهد بود.

مهم‌ترین گامی که برای فرهنگ‌سازی پژوهش باید برداشته شود چیست؟ معاونت پژوهش در این زمینه چه اقداماتی انجام داده؟

همانگونه که بیان شد مهم‌ترین گام همین است که ما بیابیم پژوهش و آموزش را به صورت اتحادی ببینیم و مهارت‌های پژوهشی را به طلاب و اساتید آموزش، اما در گام دوم که بحث فرهنگ‌سازی پژوهش است، در اینجا همین گسترش جشنواره علامه حلی (ره) از کشوری به استانی و از استانی در این مرحله به مدرسه‌ای خودش گام مؤثری برای فرهنگ‌سازی پژوهش است، راه‌اندازی نشریات داخل هر مدرسه همین‌طور، راه‌اندازی کانون‌های پژوهشی که از سنوات قبل شروع شده و در سال جاری تأکید بر این است که این کانون‌ها با محوریت اساتید در مدارس شکل گرفته، فعال شده و حمایت شوند و در امر پژوهش بتوانند در مدرسه بروز و ظهور داشته باشند. لذا اگر مدرسه‌ای دارای چند کانون پژوهشی باشد به عنوان بازوی خوبی برای معاون پژوهش مدرسه عمل می‌کند و در ترویج فرهنگ پژوهش در سطح مدارس و درگیر کردن طلاب با امر پژوهش می‌تواند مؤثر باشد و در نهایت ما باید به سمت عملیاتی کردن طرح آموزش پژوهش محور حرکت کنیم، یعنی هم در تدوین آثار و کتب باید به این سمت حرکت کنیم و کتب را به گونه‌ای تألیف و تدوین کنیم که کتب ما بتواند خودش دغدغه پژوهشی را در طلبه ایجاد کند. این طرح قبلاً در مرکز تدوین متون انجام شد و ان شاء الله باید پیگیری شود و متون ما پژوهش‌گرا تدوین شوند و اساتیدی هم که این متون را آموزش می‌دهند بیابند آموزش پژوهش محور را اجرا کنند که به نظر می‌رسد مجموعه اینها برای فرهنگ‌سازی پژوهش در بین مدارس سطح یک و دو و عموم طلاب می‌تواند مؤثر باشد.

با توجه به نیازهایی که انسان معاصر دارد، آثار علمی حوزوی برای ورود به عرصه‌های جهانی چه شاخصه‌هایی باید داشته باشند؟ موانع این ورود چیستند؟

**برگزاری کارگاه‌ها برای
طلاب و اساتید و
دیگر فعالیتهای
پژوهشی، هرچه
بیشتر اتفاق بیفتد
خودش را در خروجی
جشنواره علامه
حلی (ره) هم نشان
می‌دهد.**

در رابطه با این امر باید به این نکته توجه داشت که اصلاً پژوهش در معنای دقیق کلمه و آن اصطلاح خاصی که دارد، یعنی یک امری که انسان در یک فرایند منظم و هدفمند به سمت اینکه بیاید یک کشفی کند، به امر جدیدی دست پیدا کند و به یک تولیدی برسد، به یک نظریه‌ای برسد و یک مجهولی را حل کند، این همان معنای خاص پژوهش است. در کنار اینکه ما برای پژوهش یک معنای عام هم در جای خودش قائل هستیم. پس این معنای خاص پژوهش خودش می‌پردازد به حل مسأله و می‌پردازد به اینکه مطالب جدید را برای انسان پرده‌گشایی کند و انسان به مطالب جدید دست پیدا کند. زمانی این معنای خاص پژوهش محقق می‌شود که انسان به سمت مسائل و نیازها و به سمت آنچه که هنوز محقق نشده و در فرایند تولید دانش باقی مانده برود و به سمت مرزهای دانش حرکت کند. پس در گام اول نیازسنجی هست که خودش را نشان می‌دهد و نیازسنجی مبتنی است بر اینکه انسان با جامعه خودش و واقعیت‌های عینی آن جامعه آشنا بوده و با آنها درگیر شود و رابطه علم خودش را با واقعیت‌های جامعه‌اش بسنجد. آن موقع هست که این دانشی که در بستر جامعه دیده شده، مسائل و خلأهای خودش را نشان می‌دهد و جاهایی که نیازمند به پژوهش و تأمل جدید یک انسان متفکر محقق پرتلاش است را نشان می‌دهد.

پس انسان باید بر اساس این نیازسنجی‌ها و بر اساس پاسخ‌گویی به نیازهای جامعه حرکت کند. حالا اگر بخواهد این تحقیق از آن منطقه و جامعه‌ای که محقق در آن زندگی می‌کند به گونه‌ای باشد که بیاید مرزها را در نوردد و به عرصه جهانی پا بگذارد، در این صورت باید محقق ما در شناسایی مسائل، جهانی فکر کند و دانشش را در این عرصه ببیند و طبیعی است که اگر توانست مسائل و نیازهای جهانی را تشخیص بدهد طبیعی است که پژوهش او به عرصه‌های جهانی پای می‌نهد و به آنجا ورود پیدا می‌کند و مخاطب جهانی پیدا می‌کند. پس در اینجا باید این نیازسنجی‌اش از بعد منطقه خودش عبور دهد و به نیازهایی که نیازهای انسان در جهان معاصر است توجه کند.

نکته دوم در فرایند پژوهش است که این فرایند را به نحو صحیح و درست و روشمند بتواند طی کند. اگر در این فرایند روشمند عمل کرد، بر اساس روش مقبولی که از سوی ارباب آن دانش شناخته شده هست، آنها را در فرایند پژوهش رعایت کرد و با ادبیات دانش و به روش معتبر توانست پاسخ صحیح به آن مسائل بدهد، در این صورت پژوهش او از اتقان لازم برخوردار شده و او می‌تواند به عرصه‌های جهانی راه پیدا کند.

**باید روزی برسد که
حداکثر افرادی که
ظرفیت و قابلیت
نگارش و حضور در
جشنواره را دارند
حداقل با یک اثر در
این جشنواره حضور
داشته باشند.**

نکته سوم آشنایی به زبان مخاطبان است. چه بسیار از محققانی که مسائل جهانی را پیدا می‌کنند و بر اساس روش معیار معتبر در پاسخگویی به مسأله طی می‌کنند اما نگارش آنها با ادبیات و با زبانی است که مخاطب خاص خواهد داشت و تنها با برخی از مخاطبانی که به نتیجه این پژوهش نیاز دارند ارتباط برقرار می‌کند. لذا پس از اینکه ما مسأله‌شناسی درستی داشتیم و فرایند روش پژوهش را هم به نحو صحیحی طی کردیم، اگر بخواهیم نتیجه پژوهشمان هم برای مخاطب جهانی خواندنی شود، باید با ادبیاتی این نتیجه را بنگاریم و قلم ما یک اتقان، استواری، صیقل و ادبیاتی پیدا کند که بتواند با مخاطب جهانی ارتباط برقرار کند. لذا آشنایی با زبان معیار و مخاطب‌شناسی صحیح و درست از مخاطب جهانی خودش می‌تواند در گام سوم نهایی، ما را کمک کند تا این تحقیق بتواند به پاسخی متفن درباره مسائل مورد نیاز انسان در جهان معاصر و با ادبیاتی که ارتباط درست با مخاطب خودش پیدا کند دست پیدا می‌کند.

**با توجه به برگزاری دوازده دوره جشنواره علامه حلی (ره)، دستاوردهای این
جشنواره را چگونه ارزیابی می‌کنید و گمان می‌کنید تا چه میزان به اهداف خود
دست یافته است؟**

طبیعی است که هر جشنواره‌ای با فراز و فرودها و نقاط مثبت و منفی مختلفی مواجه می‌شود و جشنواره دوازدهم علامه حلی (ره) هم از این امر مستثنی نیست. در سال گذشته شرایط کشور شرایط کرونایی بود و انسجام مدارس و طلاب مشغول به تحصیل در مدارس را تحت تأثیر قرار داد و طبیعی است که اثرات آن، هم در کمیت و هم در کیفیت جشنواره علامه حلی (ره) خودش را نشان خواهد داد، اما در عین حال در اینجا باید از همه طلاب، معاونان پژوهش، مدیران مدارس، مدیران استانی و در مجموع از همکاران جشنواره در سطح کشوری و شوراها علمی و سیاست‌گذاری تشکر کرد که در کنار همه این سختی‌هایی که می‌رفت و می‌توانست جشنواره را به تعطیلی یا تعویق بکشاند، این امر را هم در سال گذشته و هم در سال جاری به درستی برگزار کردند و جشنواره به خوبی در سطوح استانی و کشوری اجرا شد.

زمانی می‌توان گفت این جشنواره به همه اهدافش دست پیدا کرده که ما سطح فراگیری‌اش در بین طلاب را به آن درجه مقبول برسانیم. یعنی اگر پیش‌نهاد این است که در سنوات آتی برای این جشنواره بیاییم و طبق سطح مخاطب، درصدهایی را تعیین کنیم که مثلاً در سال ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ و... طبق قابلیت علمی‌ای که طلاب در استان‌های مختلف دارند، بیاییم سطحی از فراگیری و درگیری و شرکت طلاب را برای جشنواره پیش‌بینی کنیم که چه تعداد از طلبه‌ها این ظرفیت و قابلیت شرکت در جشنواره را خواهند داشت و چه تعداد در حال حاضر دارند شرکت می‌کنند.

طبیعی است اولین گامی که در ارزیابی مورد توجه قرار می‌گیرد فاصله افرادی است که ظرفیت و قابلیت شرکت در جشنواره علامه حلی (ره) را دارند با تعداد افرادی که در حال حاضر شرکت می‌کنند. لذا این فاصله کمی زیاد است و ما باید تلاش کنیم که فاصله را کم کنیم. یعنی باید روزی برسد که حداکثر افرادی که ظرفیت و قابلیت نگارش و حضور در جشنواره را دارند حداقل با یک اثر در این جشنواره حضور داشته باشند و وارد این رقابت علمی بشوند. لذا با این نگاه، جشنواره هنوز جای کار دارد و باید با فرهنگ‌سازی و گفتمان‌سازی و تشویق و ایجاد دغدغه برای عموم طلاب تلاش کند تا خودش را ان شاء الله به آن نقطه و هدف مطلوب برساند. این از جهت کمی قضیه و تعداد شرکت‌کنندگان و درگیری طلاب نسبت به امر پژوهش و شرکت در این رقابت علمی است، اما از لحاظ کیفی هم هرچند سال به سال جشنواره رشد خوبی داشته و سطح ارزیابی‌هایی که در دبیرخانه‌های استانی انجام می‌شود از سوی شورای سیاست‌گذاری کشوری مورد بررسی قرار می‌گیرد، اما باید در کیفیت ارزیابی‌ها در استان‌ها دقت بیشتری شود. با این حال این روند، روند خوبی است و آثاری که از سوی استان‌ها به رقابت کشوری می‌رسد از رشد خوبی برخوردار است، لذا امر کیفی هم خوب است که با انتقال نکات، آسیب‌ها و اشکالاتی که در آثار ارسالی به جشنواره کشوری وجود داشته و بررسی شده، این نتایج و آسیب‌ها به استان‌ها و به مؤلفان طی کارگاه‌ها و روش‌های دیگر منتقل شود و این سبب بالا رفتن کیفیت جشنواره علامه حلی (ره) در سطح استان‌ها خواهد شد. همچنین اگر بتوانیم برای اساتیدی که فرایند ارزیابی را اجرا می‌کنند، کارگاه‌های دانش‌افزایی برگزار کنیم، مجموعه این فعالیت‌ها سبب می‌شود که ما در امر کیفی هم بتوانیم جشنواره را ارتقاء بدهیم.

طبیعی است آنچه که در پاسخ به سؤال اول عرض شد، یعنی برگزاری کارگاه‌ها برای طلاب و اساتید و دیگر فعالیت‌های پژوهشی، هرچه بیشتر اتفاق بیفتد خودش را در خروجی جشنواره علامه حلی (ره) هم نشان می‌دهد و هرچه در جشنواره علامه حلی (ره) ما افراد را تشویق کنیم، خودش در امر فرهنگ‌سازی پژوهش و درگیر کردن طلاب به امر پژوهش و تشویق آنها به ورود در این عرصه دوباره می‌تواند مؤثر باشد؛ لذا این دو امر، دو امری هستند که به نحو متقابل در هم تأثیر و تأثر خواهند گذاشت. بنابراین در این گام به نظرم باید در سنوات آتی هم در رابطه با بالا بردن کمیت آثار و درگیر کردن افراد واجد شرایط و کسانی که ظرفیت پژوهشی دارند باید کار کنیم و هم در کیفیت آثار که البته در این سنوات رو به رشد بوده و ان شاء الله بتوانیم با این طرح‌ها و طرح‌های دیگر و تشویق استان‌های برتر و دبیرخانه‌های برتر این امر را بیشتر ارتقا بدهیم.

جشنواره

علامه حلی، با

فرهنگ‌سازی و

گفتمان‌سازی و

تشویق و ایجاد

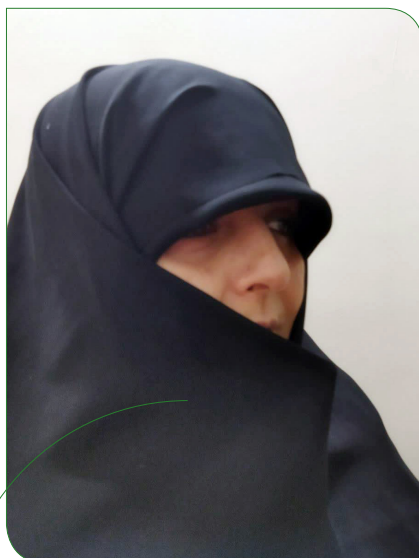
دغدغه برای عموم

طلاب به نقطه

مطلوب می‌رسد.

حوزه علمیه
خواهران در
شناسایی دقیق
نیازهای علمی،
پاسخگویی دقیق و
مبتنی بر آموزه‌های
معرفتی به نیازهای
جدید نظام اسلامی
و جامعه معاصر
در حوزه مطالعاتی
بانوان و خانواده گام
برمی‌دارد.

گفت و گو با

سرکار خانم فاطمه کبری متولیان

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه خواهران و نایب رئیس
شورای سیاست‌گذاری جشنواره

معاونت پژوهش در دوره جدید چه برنامه‌هایی برای ارتقاء کیفیت فعالیت‌های پژوهشی طلاب در سطح کشور دارد؟

یکی از مأموریت‌های معاونت پژوهش در حوزه علمیه خواهران، توسعه و ترویج هدفمند پژوهشگری میان طلاب عزیز خواهر در مقاطع مختلف تحصیلی است. با عنایت به وجود ظرفیت‌ها و توانمندی‌های طلاب خواهر و راهبری دقیق و هوشمندانه اساتید محترم، استفاده از ظرفیت‌های مختلف و متنوع در عرصه‌های گوناگون پژوهشی مانند جشنواره علامه حلی (ره) جهت بررسی و نقد آثار، حضور عالمانه و ادامه حرکت در مسیر دقیق پژوهشی، می‌تواند به خوبی مسیر حرکت علمی آنان را راهبری نماید.

معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه خواهران در فضای جدید فعالیتی و در ادامه مسیر حرکت تدبیری و مدیریتی معاونین محترم پژوهشی پیشین، به این اصل مهم توجه دارد که جهت راهبری دقیق طلاب با انگیزه در امور پژوهشی باید نظام آموزشی از وضعیت موجود به سمت نظام آموزشی پژوهش‌مآل، آموزشی پژوهشی و پژوهش‌محور حرکت نماید.

بر این اساس و طبق راهبردهای موجود در برنامه پنج‌ساله پژوهشی، بازخوانی همه مؤلفه‌های موجود و مطرح در نظام آموزشی همچون عناوین رشته‌های تحصیلی، متون درسی، روش تدریس اساتید محترم و نظام ارزشیابی علمی در دستور کار قرار گرفته است که ان شاء الله طلاب محترم حین تحصیل و گذراندن واحدهای آموزشی

با عناصر و مؤلفه‌های پژوهشی آشنا شده و به تدریج و با ممارست دقیق تحت راهبری اساتید محترم آشنا به مهارت‌های پژوهشی، ضمن کسب مهارت نگارش استاندارد پژوهشی، انگیزه کافی را جهت حضور در مجامع علمی - پژوهشی بیابند. براین اساس اقدامات زیر آغاز شده و به حمد خدای سبحان توفیقات بسیاری نیز در تحقق عملیاتی آنها حاصل گردیده است:

- اخذ اعتبار از مراجع معتبر علمی برای فعالیت‌های پژوهشی استاندارد؛
- لحاظ امتیازات ویژه به فعالیت‌های پژوهشی استاندارد و حمایت مادی و معنوی از آنها؛
- بازنگری آیین‌نامه‌ها با لحاظ استانداردهای جامعه علمی، حفظ شاخص‌ها و جایگزینی تعاریف حوزوی به تعاریف جامعه علمی؛
- حمایت معنوی از ارکان برگزاری فعالیت‌ها؛
- سهیم شدن همه مراکز و استان‌ها در طراحی و تدبیر فعالیت‌های پژوهشی شاخص.

مهم‌ترین گامی که برای فرهنگ‌سازی پژوهش باید برداشته شود چیست؟ معاونت پژوهش در این زمینه چه اقداماتی انجام داده است؟

بی‌تردید مهمترین گامی که در راستای فرهنگ‌سازی پژوهش باید برداشته شود تدوین نظام آموزشی - پژوهشی در حوزه‌های علمیه خواهران سراسر کشور است. معاونت پژوهش با تدوین راهبردها و برنامه‌های متناسب برای تحقق نظام فوق می‌تواند گامی بلند در فرهنگ‌سازی پژوهش بردارد. براین اساس در برنامه پیش رو با حمایت از تدبیر و طراحی فعالیت‌های پژوهشی توسط معاونین محترم پژوهشی در استان‌ها و حوزه‌های سطوح مختلف برآنیم که فرایند انتقال گام‌به‌گام مهارت‌های تخصصی پژوهشی از محضر اساتید محترم به طلاب عزیز، تسهیل دسترسی طلاب به منابع تخصصی و جذب و تقویت اساتید پژوهشگر را به نحو جدی‌تری دنبال نموده تا در نخستین فاز تحقق برنامه سال اول از برنامه پنج‌ساله شاهد ایجاد فضای تسهیلی روان‌تر و تخصصی‌تری برای همه پژوهشگران محترم (اعم از اساتید بزرگوار و طلاب عزیز) باشیم. فرهنگ‌سازی پژوهشی، ایجاد زمینه‌ها و فضای تخصصی روزآمد در حوزه‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری گام دیگری است که طلاب محترم ضمن آشنایی و ممارست دقیق در مهارت‌های لازم پژوهشی با دستیابی به منابع تخصصی بتوانند نقش اصلی خود را در راهبری پروژه‌های خرد و کلان پژوهشی ایفا نمایند.

شناسایی جایگاه و رتبه‌های پژوهشگران نیز گام دیگر فرهنگ‌سازی پژوهش است. به حمد خدای سبحان هم‌اکنون تعداد بسیاری از اساتید و طلاب محترم در فعالیت‌های پژوهشی مشغول به فعالیت هستند. شناسایی دقیق پژوهشگران، تعیین رتبه‌های پژوهشی آنان براساس نظام رتبه‌بندی جدید و حمایت مادی و معنوی از فعالیت‌های پژوهشی آنان در نظام موضوعات علمی مورد نیاز از دیگر برنامه‌های جدی معاونت است.

**مهمترین گامی
که در راستای
فرهنگ‌سازی
پژوهش باید
برداشته شود
تدوین نظام
آموزشی-پژوهشی
در حوزه‌های علمیه
خواهران کشور
است.**

با توجه به نیازهایی که انسان معاصر دارد، آثار علمی حوزوی برای ورود به عرصه‌های جهانی چه شاخصه‌هایی باید داشته باشند؟ موانع این ورود چیستند؟

حوزه علمیه خواهران وظیفه خود می‌داند در شناسایی دقیق نیازهای علمی، پاسخگویی دقیق و مبتنی بر آموزه‌های معرفتی دین مبین اسلام به نیازهای جدید نظام اسلامی و جامعه معاصر در حوزه مطالعاتی بانوان و خانواده گام‌های دقیق علمی خود را طراحی، تدبیر و اجرا نماید.

به نظر می‌رسد در نخستین گام، بایستی سامانه جامع نیازسنجی تخصصی پژوهشی حوزه‌های علمیه در سطوح سه‌گانه ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی طراحی گردد که به حمد خدای سبحان مقدمات ساختاری - فرآیندی و محتوایی آن فراهم گردیده است و ان شاء الله به زودی وارد مرحله اجرایی می‌شود.

بر اساس افق پیش روی حوزه‌های علمیه خواهران، عنایت به رویکرد مطالعاتی بانوان و خانواده، اصلی‌ترین حوزه مطالعاتی است که مأموریت اصلی معاونت پژوهش در این عرصه، شناسایی دقیق نیازهای جدید انسان معاصر با رویکرد مطالعاتی که عرض شد و زمینه‌سازی جهت حضور علمی پژوهشگران خواهر سراسر کشور با مستوی علمی - مهارتی مناسب برای راهبری و پاسخ‌گویی دقیق به آنهاست.

هر چند در محورهای فوق فعالیت‌های متنوع و گسترده‌ای صورت گرفته، اما هنوز در بسیاری از حوزه‌ها تا نیل به دستاوردهای مطلوب و راهبری جامع فاصله داریم که ان شاء الله با تحقق برنامه‌های ذیل برنامه پنج‌ساله این فاصله حذف خواهد شد.

تشکیل گروه‌های پژوهشگری حرفه‌ای تحت نظارت و راهبری اساتید پژوهشگر با عنایت به موضوعات شناسایی شده در گام بعدی، از دیگر گام‌های مؤثر در این عرصه است که با بررسی‌های تخصصی و تفصیلی اخیر، زمینه‌های تحقق آن در بازه زمانی کوتاه آینده فراهم گردیده است.

گام سوم، ضرورت بازنگری آیین‌نامه‌های پژوهش‌های حوزه خواهران با عنایت به استانداردهای علمی پذیرفته شده و لحاظ فرآیند، الزامات و اقتضائات حضور علمی متناسب در مجامع علمی ملی و بین‌المللی است که به فضل الهی در این مدت با برگزاری جلسات تخصصی فشرده توانستیم بسیاری از این مراحل را پشت سر نهیم.

امیدوارم با تحقق گام‌های مذکور در سراسر کشور، حوزه‌های علمیه خواهران در عرصه فعالیت‌های پژوهشی بین‌الملل بتواند با اتکاء به تجربیات ارزشمند پیشین، مستوی فاخر علمی و راهبری دقیق به مطالعه و پاسخ‌گویی علمی نیازهای انسان معاصر پرداخته و در انجام رسالت خود توفیقاتی بیش از گذشته را در کارنامه علمی خود ثبت نماید.

با توجه به برگزاری دوازده دوره جشنواره علامه حلی (ره)، دستاوردهای این جشنواره را چگونه ارزیابی می‌کنید و گمان می‌کنید تا چه میزان به اهداف خود دست یافته است؟

ضمن عرض سپاس و تواضع محضر شریف همه مدیران علمی و اجرایی که در طراحی، تدبیر و اجرای این فعالیت علمی فاخر ملی سهم مؤثری داشتند؛ طلاب عزیز خواهر و اساتید محترم که با حضور علمی خود بر رونق، شکوفایی و غنای جشنواره علمی علامه حلی (ره) افزودند و معاونین محترم پژوهش استان‌ها، مدارس و مراکز تخصصی که با تدبیر، حمایت و اجرای دقیق، زمینه‌ساز حضور علمی طلاب محترم هستند؛ به فضل الهی تا به اکنون دوازده دوره جشنواره برگزار شده است.

با مروری بر فعالیت‌های پیشین و لحاظ چند شاخصه، می‌توان ابعاد موفقیت این حرکت علمی را در چند مؤلفه بررسی و تحلیل نمود:

الف- تعداد و کمیت آثار ارسالی: با مرور آثار دوره‌های پیشین شاهد رشد چشمگیر در ارسال آثار هستیم. فزونی در آثار، نشان از توفیق جشنواره در راهبری و فرهنگ‌سازی تفکر و حضور پژوهشی دارد؛

ب- گستره برگزاری جشنواره در سطوح استانی و مدرسه‌ای: همانطور که مستحضرد هم اکنون جشنواره در همه استان‌ها و مدارس حوزه‌های علمیه سراسر کشور در مراحل مقدماتی برگزار شده و اختتامیه آن در شهر مقدس قم. این تدبیر و مدیریت از رشد و توسعه توان طراحی و اجرای مدیریت‌های استانی حکایت دارد که به مدد برگزاری جشنواره حاصل شده است؛

ج- تنوع آثار و فراوانی در آنها: با مروری در آثار و قالب ارائه شده، متوجه فراوانی و تنوع در قالب آثار ارائه شده از مقالات سطح ۲ تا کتاب سطح ۴، حکایت از توفیق حضور و پذیرش جایگاه فاخر جشنواره علمی در سطوح مختلف طلاب محترم از مطالعات آغازین تحصیل تا مطالعات تخصصی دارد. راهبری و هدایت علمی جشنواره در سطوح مختلف مطالعاتی طلاب از دیگر توفیقات این جشنواره فاخر است.

د- تعداد برگزیدگان خواهر در جشنواره دوازدهم: با عنایت به تدابیر و تلاش علمی طلاب عزیز خواهر، اساتید بزرگوار و حمایت معاونین محترم، خرسندیم در دوازدهمین جشنواره علامه حلی (ره) علی‌رغم فاصله آمار شرکت‌کننده، تعداد برگزیدگان طلاب خواهر با طلاب برادر یکسان شده است که حکایت از اهتمام جدی طلاب خواهر نسبت به برنامه‌ریزی دقیق جهت حضور علمی در مجامع پژوهشی دارد.

اقبال پر توفیق طلاب خواهر و برادر، فرض جدی حمایت و پیگیری جهت اعتباربخشی علمی جشنواره فاخر را برای دست‌اندرکاران این حضور علمی تعریف می‌کند. حمایت علمی - پژوهشی از برگزیدگان جشنواره، تعریف جایگاه در عرصه‌های مختلف ممتازی و نخبگان، راهبری و لحاظ سهمیه جهت تحصیل در دوره‌های تخصصی آموزشی و پژوهشی، لحاظ اعتبار علمی استاندارد در مجامع علمی و سایر جنبه‌های حمایتی و اعتباربخشی، به نحو مطلوب می‌تواند تأثیر زیادی در ارتقاء و تعمیق مستوی فعالیت‌های پژوهشی طلاب محترم داشته باشد. ان شاء الله.

**تعداد برگزیدگان
خواهر این دوره
حکایت از اهتمام
جدی خواهران
طلبه نسبت به
برنامه‌ریزی دقیق
جهت حضور علمی
در مجامع پژوهشی
دارد.**

گفت‌وگو با حجت‌الاسلام والمسلمین سید حسین اسحاقی،
مسئول گروه اخلاق و تربیت جشنواره مطرح شد:

شاخصه‌های یک اثر علمي و چگونگی ارزیابی آثار در جشنواره

حجت‌الاسلام والمسلمین سید حسین اسحاقی، محقق و پژوهشگر حوزوی، نویسنده بیش از یکصد کتاب و ده‌ها مقاله در زمینه‌های کلامی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و عقیدتی از نخستین دوره جشنواره در سال ۱۳۸۷ به عنوان ارزیاب با دبیرخانه جشنواره همکاری کرده‌اند. ایشان در چند سال اخیر مسئولیت گروه علمی «اخلاق و تربیت» جشنواره علامه حلی (ره) را نیز بر عهده داشته‌اند. دبیرخانه جشنواره در زمینه معیارها و ویژگی‌های اساسی یک اثر علمی جهت ارسال به صحنه‌های رقابتی و جشنواره‌ای و همچنین چگونگی سنجش و ارزیابی آثار در جشنواره به گفت‌وگو نشستیم. آنچه در پی می‌خوانید حاصل این گفت‌وگوی کاربردی برای طلاب و پژوهشگران جوان است.

یک اثر علمی جهت ورود به عرصه رقابت چه شاخصه‌هایی باید داشته باشد؟

۲۲

ضمن تشکر از حضرتعالی و همه سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان، مدیران اجرایی و همه شرکت‌کنندگان در جشنواره وزین و فرهنگ‌ساز علامه حلی (ره) اعم از خواهران و برادران پژوهشگر، در خصوص پرسش فوق گفتنی است که معیارها و ویژگی‌های مهم و اساسی یک اثر علمی برای ارسال به صحنه رقابتی و جشنواره‌ها را می‌توانیم در متغیرهایی جستجو کنیم. برای بسیاری از شما این سؤال پیش بیاید که یک تحقیق و پژوهش خوب چه ویژگی‌هایی باید داشته باشد تا بتوان آن را در مجامع علمی معتبر ارائه داد. برای پاسخ به این سؤال در ابتدا بهتر است تا تعریفی از پژوهش ارائه دهیم: پژوهش فرآیندی است هدفمند و سیستماتیک که در طی آن با استفاده از یافته‌ها و اطلاعات جمع‌آوری شده به سؤالات خود پاسخ می‌دهید. اصولاً یک پژوهش خوب، پایه و اساس موفقیت در یک پروژه تحقیقاتی است، بنابراین ارزش دارد که ویژگی‌های یک تحقیق خوب را بشناسیم.

باید دانست که پژوهش‌های مختلفی وجود دارد که هر کدام دارای ویژگی‌های متمایزی هستند. اما به طور کلی ویژگی‌های تحقیق به دو دلیل عمده مهم‌اند: (۱) دانستن ویژگی‌های یک پژوهش خوب به شما کمک می‌کند تا مطالعات خود را به بهترین شکل انجام دهید، (۲) استفاده از این ویژگی‌ها به شما این امکان را می‌دهد که در ارائه تحقیق خود حق انتخاب بیشتری برای ارائه به مراکز مختلف داشته باشید که دارای اعتبارات بالاتری هستند.

برخی از ویژگی‌های یک پژوهش خوب را در ادامه از منظر پیش‌نیازها، محتوا و ساختار با هم مرور می‌کنیم:

الف: توجه به پیش‌نیازها و تهیه محتوای مقبول

۱. اصالت موضوع:

از ملاک‌های مهم ارزیابی که در امتیازدهی به آثار علمی مؤثر است، اصالت موضوع و جدید و نوپدید بودن آن است. از منظر ارزیابان علمی حداقل یکی از موارد زیر برای اثبات اصالت یک اثر کافی است: الف) مسأله‌ای نوپدید و انجام تحقیقی که برای اولین بار انجام می‌شود؛ ب) ایده‌ای نو باید در موضوع مقاله نهفته باشد؛ ج) تحلیل و استنتاج ایده‌های دیگران از زاویه‌ای نو که به پویایی موضوع مورد نظر کمک می‌کند؛ د) اجرای تحقیقی که در یک کشور برای نخستین بار انجام شده باشد؛ ه) استفاده از تکنیک‌های موجود برای موضوعی تازه با تکیه بر خلاقیت و نوآوری؛ و) تازگی محتوایی، روشی، ساختاری یا شکلی؛ ز) فراهم‌آوری زمینه و محتوای لازم برای انجام تحقیق توسط آیندگان.

وقتی با یک فرض از

پیش تعیین شده

به سراغ پژوهش

خود می‌روید ممکن

است نتایج را

براساس تصورات

ذهنی خود تفسیر

کنید که این موضوع

باعث می‌شود

به نتیجه واقعی

نرسید.

۲. هدفمندی

یک پژوهش خوب همیشه با پرسش و یک سؤال یا مواجهه با مشکل که بعدها به شکل سؤال درمی‌آید، شروع می‌شود. مشکلات باعث به وجود آمدن سؤال‌های تخصصی در زمینه پژوهش می‌شوند. این مشکلات و سؤالات هستند که هدف را به وجود می‌آورند و اغلب سخت‌ترین قسمت تحقیق، تعیین هدف است. یک پژوهش خوب نیاز به تعریف صحیح و صریح هدف یا اهداف دارد. دامنه و محدودیت‌های آن باید به وضوح مشخص شده باشد و از یک طرح یا فرآیندی پیروی کند. هدف پژوهش باید به روشنی توصیف شود تا سایر محققان نیز بتوانند پس از استفاده، آن را تأیید کنند. به طور مثال اگر در انجام پایان‌نامه خود هدف را به درستی مشخص نکرده باشیم، نمی‌توانیم از یک فرآیند مشخص و روشنی برای به پایان رساندن تحقیقات خود استفاده کنیم و این موضوع باعث ایجاد سردرگمی و یا انحراف از مسیر تحقیق و پژوهش می‌شود.

۳. بی‌طرفی و پرهیز از ذهنیت و تعصب

یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های یک تحقیق خوب، تفسیر واقع‌گرایانه از نتایج به دست آمده است. هنگامی که تحقیق خود را آغاز می‌کنید، ممکن است پیش‌فرض‌هایی در مورد داده‌هایی که می‌خواهید جمع‌آوری کنید، داشته باشید. باید این پیش‌فرض‌ها را کنار بگذارید؛ زیرا نتایج پیش‌بینی شده در تحقیق باید عاری از تعصب و بی‌طرفانه باشد. وقتی با یک فرض از پیش تعیین شده به سراغ پژوهش خود می‌روید ممکن است نتایج را براساس تصورات ذهنی خود تفسیر کنید که این موضوع باعث می‌شود به نتیجه واقعی نرسید. همیشه به یاد داشته باشید که نتایج تحقیقات شما را چندین نفر مورد مطالعه و ارزیابی قرار می‌دهند، پس باید به گونه‌ای عمل کنید که نتایج شما واقع‌گرایانه و به دور از تعصبات شخصی باشد.

۴. اعتبارجویی و اطمینان بخشی

اعتبار و اطمینان بخشی، لازمه اصلی یک پژوهش علمی است تا به فراخور نتایج حاصله از آن در پیشرفت و توسعه رشته علمی مربوطه ایفای نقش نموده و در معرفت‌افزایی دینی، تولید علم در حیطه علوم انسانی، اسلامی، بهره‌گیری از آن در صنایع، اختراعات، درمان بیماری‌ها، مقابله با ناهنجاری‌های اجتماعی و... به کار گرفته شده و موجب نزدیکی حوزه، دانشگاه به صنعت و اجتماع گردد. این مهم محقق نمی‌گردد مگر اینکه پژوهشگر در تحقیق خویش از منابع معتبر استفاده نموده و یافته‌های خود را با آزمایشات متعدد معتبر آزموده باشد و شیوه‌های علمی و فنی را در مراحل مختلف تحقیق از انتخاب موضوع، نحوه جمع‌آوری اطلاعات و اسناد، تحقیق و توسعه، طرح موضوعات و مشکلات، شناسایی نیازهای جامعه علمی و استنتاج و ارائه نظریات نهایی و بهره‌مندی از نظر اساتید آگاه را رعایت کرده باشد.

۵. قابلیت تعمیم به جمع

موضوع دیگری که شاید در انجام پژوهش کمتر به آن توجه می‌شود جامع بودن آن است. بدین معنی که نتیجه تحقیقات شما باید قابلیت تعمیم به یک جمعیت را داشته باشد و فقط به یک نمونه، محدود نشود، در غیر این صورت تحقیقات شما خیلی زود از درجه اعتبار ساقط می‌شود و باعث هدر رفتن وقت و هزینه‌ای می‌شود که صرف انجام دادن آن کرده‌اید. داشتن یک طرح کلی باعث می‌شود که بتوان روی هر بخشی از جمعیت با دقت مشابه به نتایج یکسانی رسید. این موضوع باعث می‌شود که تحقیقات شما برای دیگر محققان و پژوهشگران قابل استناد باشد و اعتبار آن افزایش یابد.

۶. شفافیت قلمی و اختصار

تا زمانی که یک مسأله به وضوح و مختصر بیان نشود به صورت یک مشکل باقی خواهند ماند. اگر نتوان تحقیق و پژوهش را در یک پاراگراف مشخص به صورت مختصر بیان کرد، دارای مشکلاتی است که موجب می‌شود پژوهش شما به سرانجام نرسد. البته بیان مسائل پیچیده به صورت ساده کار راحتی نیست و ممکن است مدتی طول بکشد. اصولاً تحقیق و پژوهش شما باید به گونه‌ای باشد که سایر اشخاصی که تحقیق شما را مطالعه می‌کنند برایشان قابل درک و فهم باشد. یک پژوهش خوب علاوه بر اینکه باید خود شفاف باشد، موجب شفافیت و رفع ابهام در سؤالات به وجود آمده در زمینه تحقیق نیز می‌شود، و به نوعی باعث حل مشکل می‌گردد.

۷. امکان‌پذیری و زمان‌سنجی

یکی دیگر از ویژگی‌های یک پژوهش خوب این است که دامنه آن، نه خیلی بزرگ، نه خیلی کوچک، نه خیلی پیچیده و نه خیلی ساده باشد. باید بتوانید تحقیقات خود را براساس مدت زمانی که در دسترس دارید و یا هر عامل محدود کننده‌ای از جمله منابع و امکانات، جمع‌آوری داده‌ها، بودجه و غیره در بازه زمانی خاص به پایان برسانید. در برخی موارد داده‌های کافی برای تکمیل تحقیقات وجود ندارد، پس قبل از شروع تحقیق خود از در دسترس بودن اطلاعات کافی اطمینان حاصل کنید. بنابراین موضوع پژوهش خود را به گونه‌ای انتخاب کنید که اولاً انجام آن امکان‌پذیر باشد و ثانیاً با توجه به زمان و منابع در دسترس خود بتوانید پژوهش خود را تنظیم و کنترل کنید.

ب: نگاه ساختاری

یکی دیگر از ویژگی‌های یک تحقیق خوب، بهره‌مندی از یک چارچوب مشخص است. یک پژوهش خوب دارای چارچوب‌های نظری و یا مفهومی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها است. وقتی تحقیق خود را براساس یک چارچوب مشخص بنا کنید، می‌توانید تفسیر نتایج و پیوند آن به موضوع مورد مطالعه خود را به شکل بهتری انجام دهید. به طور مثال در نوشتن مقالات علمی، جشنواره‌ها و ژورنال‌های مختلف چارچوب‌های مختلفی دارند که با پیروی از قوانین مجله مورد نظر خود می‌توانید از همان ابتدا چارچوب تحقیق خود را مشخص کنید و پژوهش خود را براساس آن پیش ببرید.

یکی دیگر از ویژگی‌های یک

پژوهش خوب این
است که دامنه آن،

نه خیلی بزرگ، نه

خیلی کوچک، نه

خیلی پیچیده و نه

خیلی ساده باشد.

اصولاً چارچوب‌ها و ساختار در پایان‌نامه و کتاب و مقاله و سایر آثار تا حدودی با هم متفاوت است و محقق باید برای آشنایی با قالب‌ها و ساختارها باید به منابع روشی در تحقیق مراجعه نماید اما به طور کلی فارغ از یک قالب خاص، از نظر رعایت ساختارها باید به موارد زیر توجه داشته باشد:

(۱) **عنوان:** در هر اثر پژوهشی نخستین بخشی که توسط خوانندگان دیده می‌شود و ویرترین آثار محسوب می‌شود؛ عنوان است که معمولاً نخستین قضاوت خواننده درباره محتوای مقاله نیز از مطالعه این بخش حاصل می‌شود. با توجه به اینکه معمولاً جستجو در بانک‌های اطلاعاتی آثار بر اساس عنوان صورت می‌گیرد لذا دقت در انتخاب کلمات در عنوان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. عنوان هر اثر، در واقع هویت و هدف آن را نمایش می‌دهد، بنابراین باید روشن، گویا، جامع، مانع و تا حد ممکن مختصر باشد. (۲) **مقدمه:** هدف از مقدمه، معرفی نقشه راه محقق برای پیمودن مسیر بین مسأله تحقیق و چگونگی دست‌یابی به نتیجه است. محتوای مقدمه باعث آماده‌سازی ذهن خواننده برای ورود به مباحث اصلی می‌شود. لذا باید از حاشیه‌پردازی به دور بوده و با تبیین اهمیت موضوع و بیان منطق تحقیق و انتخاب فصول، خواننده را به ادامه مطالعه متن اصلی ترغیب کرد. (۳) **بیان مسأله:** در این بخش باید مسأله و موضوعی که زمینه‌ساز پژوهش شده و انگیزه اصلی نگارش مسأله مورد نظر بوده است به روشنی و اختصار تبیین شود. (۴) **تبیین هدف:** هدف تحقیق باید به روشنی توصیف و تبیین و متناسب با بیان مسأله تدوین شود، همچنین واقع‌بینانه باشد، به راحتی در متن قابل رؤیت باشد و در پایان نوشتار، نویسنده به این اهداف دست یابد. (۵) **پرسش‌های پژوهش:** این پرسش‌ها باید به روشنی و متناسب با هدف مسأله ذکر شوند و فرضیه‌ها نیز پاسخ‌های حدسی به سؤالات و گمانه‌های روشن و بدون ابهام و آزمون‌پذیر باشند. (۶) **پیشینه پژوهش:** مرور نوشتارها و تشریح مبانی نظری مرتبط با موضوع را دربر می‌گیرد. بهترین روش مرور نوشتارها و تبارشناسی یک مسأله، روش تحلیلی و گزیده‌ای است که در آن ضمن رعایت اختصار، خود نویسنده روند حاکم بر حوزه موضوعی را تحلیل می‌کند و تمایز اثر خود را با دیگر نوشتار همراهی متذکر می‌گردد. (۷) **معرفی پروژه و تحقیق:** ویژگی‌های اصلی پژوهش و آنچه آن را از موارد مشابه مجزا می‌کند مشخص می‌سازد. (۸) **روش‌شناسی:** روش تحقیق بکار گرفته شده در پژوهش و دلایل انتخاب آن را توضیح می‌دهد. (۹) **ابزار پژوهش:** ابزار گردآوری و تحلیل داده‌ها باید به روشنی معرفی شده و مزایا و معایب آنها به دقت تشریح شود. (۱۰) **جامعه پژوهش:** به معرفی جامعه مورد مطالعه و ویژگی‌های آن و همچنین دلایل انتخاب و ارتباط آن با هدف تحقیق می‌پردازد. (۱۱) **محدوده و محدودیت‌ها:** آنچه پژوهشگر را محدود کرده (ناشی از عوامل محیطی) و یا محدودیتی که خود پژوهشگر در پژوهش خود اعمال کرده است را نشان می‌دهد. (۱۲) **یافته‌ها:** نتایج توصیفی و تحلیلی ناشی از پژوهش را تبیین می‌کند. (۱۳) **بحث و نتیجه:** تحلیل نهایی پژوهشگر و تفسیر نتایج بدست آمده و همچنین مقایسه آن با سایر کارهای مشابه را نشان می‌دهد. (۱۴) **پیشنهادهای:** بازائه

پیشنهادات کاربردی، مسیر سایر پژوهشگران در حوزه مرتبط با موضوع هموار می‌شود. **۱۵ منابع:** به ذکر تمام منابع مورد استفاده بر اساس یکی از شیوه‌نامه‌های استاندارد می‌پردازد. **۱۶ پیوست‌ها:** آنچه را که متناسب با محتوای تحقیق و مورد نیاز خواننده است بصورت اطلاعات تکمیلی ارائه می‌شود البته رعایت ساختار و انجام بندهای فوق متناسب با نیاز قالب‌ها، پژوهشگر را در نگارش هر چه بهتر و منسجم‌تر یک اثر پژوهشی کمک می‌نماید. توجه داشته باشیم که ساختار مقاله، کتاب، پایان‌نامه و پژوهش‌های میدانی با هم متفاوت است.

در خصوص چگونگی سنجش و ارزیابی آثار جشنواره توضیح دهید و بفرمایید شاخص‌های ارزیابی جشنواره تا چه میزان شکلی و ساختاری و چه میزان محتوایی است؟

در بسیاری از ارزیابی‌های علمی و پژوهشی پنج معیار کلی می‌تواند مورد توجه و تأکید ارزیابان قرار گیرد:

۱. اصالت ۲. نوآوری ۳. کیفیت ۴. سودمندی ۵. اثربخشی

متناسب با سنجش این معیارها در یک اثر پژوهشی رویکردهای متفاوتی برای ارزیابی آثار پیش‌بینی می‌شود.

با توجه به هدف این جشنواره، نوع ارزیابی‌ها متناسب با سطح یک، دو، سه و چهار جشنواره متمایز است. در سطح یک و دو، ارزیابان بیشتر به ساختار معطوف می‌شوند و وزن دهی امتیازات به آن جهت برمی‌گردد، اما در سطح سه و چهار، ارزیابان بیشتر به محتوا عنایت دارند.

رویکردهای متفاوت در ارزیابی آثار:

یک) رویکرد ساختاری به آثار

در این نوع از ارزیابی‌ها، به مؤلفه‌های اصلی در رویکرد ساختاری توجه می‌شود که نوعاً طلاب با ساختارها در کتاب‌های روشی و حین تحصیل آشنا و برخی از ساختارها در سامانه جشنواره علامه حلی (ره) نیز بارگذاری شده است و ان شاء الله بزودی سایر ساختارها مانند کتاب و پایان‌نامه و پژوهش‌های میدانی و... نیز افزوده می‌شود و لذا در اینجا از آن عبور می‌کنیم.

دو) رویکرد محتوایی به آثار

تمرکز بر محتواها در ارزیابی‌ها به موارد زیر توجه دارد:

- استفاده از مبانی و نظریه‌های مرتبط؛
- استنتاج از مبانی و نظریه‌ها در راستای هدف‌ها / سؤال‌ها و یا فرضیه‌ها؛
- مرور هدفمند پیشینه پژوهش در ارتباط با یافته‌های سایر پژوهش‌ها؛
- روش‌های به کار رفته در تحقیق؛
- شناسایی شکاف پژوهشی؛
- ارائه یک مدل مفهومی از سازه‌ها و متغیرهای مورد توجه؛
- تجزیه و تحلیل اطلاعات و دستاوردهای علمی مقاله اعم از اینکه الف: آنچه به منزله

دانش نو تولید شده؛ ب) ارتباط دانش تولید شده با دانش پیشین ج) سودمندی، نوآوری و کاربرد این دانش.

و البته موارد دیگری که در مراجعه به کاربرگ‌های ارزیابی مشهود است و شایسته است هر شرکت‌کننده‌ای قبل از نگارش اول با این کاربرگ‌های ارزیابی و شاخص‌های مندرج در آن توجه نماید. ظاهراً تمام کاربرگ‌های ارزیابی جشنواره در سایت جشنواره قابل دسترس برای طلاب هست.

سه) رویکرد استنادی و توجه به اثربخشی آثار

از این منظر ارزیابان به جای تکیه بر ساختار و محتوا به معیارهای که حاکی از اثربخشی اثر است؛ توجه دارند و به: میزان استفاده و استناد به اثر پژوهشی (رفتار استنادی) در مراکز علم‌سنجی و استنادسنجی مانند: مؤسسه اطلاعات علمی ISI؛ پایگاه استنادی علوم جهان اسلام ISC یا Scopus توجه دارند. که در جشنواره علامه حلی (ره) چون هدف این نیست این امر مورد توجه قرار نمی‌گیرد.

چهار) رویکرد یکپارچه و تلفیقی به آثار

توجه به همه رویکردها توأمان هم می‌تواند در یک ارزیابی بسته به هدف آن مورد توجه باشد یعنی هم نگاه ساختاری و هم نگاه محتوایی توأمان مورد توجه قرار گیرد و حتی نسبت به هر کدام وزن دهی شود و یا نسبت به شاخص درونی هر رویکرد نیز نمرات خاصی منظور شود، که برحسب نوع و قالب اثر و همچنین سطح تحصیل نویسنده متغیر است.

می‌دانیم که فلسفه شکل‌گیری جشنواره علامه حلی (ره)، آموزش و تمرین پژوهش و حمایت از محققان نو قلم است و به علت اینکه سال به سال طلاب محترم در حوزه‌های علمیه خواهران و برادران با آموزه‌های پژوهشی و مهارت‌های آن آشنا می‌شوند، در سال‌های اخیر بیشتر از انتظار ظاهر شده‌اند و گاهی این هدف به فراموشی سپرده می‌شود و انتظار می‌رود که آثار ارائه شده درد تمرین پژوهش نباشد بلکه به تراز و استاندارد یک اثر پژوهشی نزدیک شود و یا مشکلی از مسائل گوناگون و مورد نیاز را پاسخگو باشد. واقع امر این است که گاهی در بین آثار سطح سه و چهار و حتی طلاب سطح دو، ارزیابان با خلق آثار شگفت‌انگیز مواجه می‌شوند. اما باید بدانیم که با توجه به هدف این جشنواره، نوع ارزیابی‌ها متناسب با سطح یک، دو، سه و چهار متمایز است. در سطح یک و دو، ارزیابان بیشتر به ساختار معطوف می‌شوند و وزن دهی امتیازات به آن جهت برمی‌گردد، اما در سطح سه و چهار، ارزیابان بیشتر به محتوا عنایت دارند و با وزن دهی نمرات در هر شاخص به رویکرد ساختاری و محتوایی توأمان توجه دارند و همان‌طور که گفته شد بهتر است همه شرکت‌کنندگان با کاربرگ‌های ارزیابی آثار در سوبیه مقاله، کتاب، پایان‌نامه و وزن و نمرات آن آگاه باشند و مسئولین امر نیز آن را در سایت بارگذاری نموده‌اند تا از ابتدا با عنایت به این شاخص‌ها و نمرات آن گام‌های محکم و مطمئن بردارند. ان شاء الله

گفت‌وگوبا

سرکار خانم دکتر زهره رنجبر

ارزیاب جشنواره علامه حلی (ره)

سرکار خانم دکتر زهره رنجبر، معاون آموزش حوزه علمیه خواهران استان قم و از ارزیابان باسابقه جشنواره در گفت‌وگو با ما از لزوم تقویت خودباوری طلاب جوان برای نگارش آثار علمی، در کنار لزوم کاهش حجم داده‌های آموزشی و تغییر در نظام ارزشیابی حوزه سخن گفته است. آنچه در پی می‌آید خلاصه‌ای از این گفت‌وگو است.

جایگاه تفکر در سیر تربیت علمی طلاب چیست و به نظر شما غایت نظام آموزشی حوزه تا چه میزان با تفکر محوری ارتباط دارد؟

حدیث معصوم در غررالحکم پاسخ جامع و در عین حال مجملی است به این سؤال "مَنْ أَكْثَرَ الْفِكْرَ فِيمَا تَعَلَّمَ أَتَقَنَّ عِلْمَهُ ، وَ فَهَمَ مَا لَمْ يَكُنْ يَفْهَمُ" می‌توان گفت هدف غایی در تمام مکاتب آموزشی انسان‌سازی با رویکردهای متفاوتی است که از تفاوت جهان‌بینی اندیشمندان آن مکتب نشأت می‌گیرد. در فرهنگ دینی غایت، "عبدالله" شدن و نیل به مقام بندگی و عبودیت است. عبودیت جلوه رحمانی الله در قالب و کالبد انسانی است. یکی از پرتکرارترین توصیه‌ها در قرآن که با هدف هدایت انسان به کمال متصور نازل شده است دعوت مستقیم یا غیر مستقیم به اندیشیدن است. اندیشیدن یعنی در نوردیدن عادت‌ها و تعصب‌ها که زمینه آن تقویت روحیه پرسشگری و مواجهه پرسشگرانه با داده‌ها و موقعیت‌های مختلف است. اصلاً علم در انسان جز با تفکر فهم نمی‌شود و به عبارت ساده‌تری انسان جز در سایه تفکر به بالاترین سطوح یادگیری که ارزشیابی و داوری است، دست نمی‌یابد.

سطح و شیوه

ارزشیابی از سنجش

محفوظات به

سنجش میزان

قدرت تحلیل و تفکر

و فهم ارتقا پیدا کند.

اما اینکه نظام آموزشی حوزه امروزه تا چه میزان با تفکر محوری تناسب دارد، باید گفت امروزه کشورهای پیشرفته جهان با فهم آسیب‌های آموزش صرف، به سرعت در حال تغییر نظام آموزشی به سمت تقویت مهارت‌های تفکر انتقادی، تفکر خلاق و مهارت‌های اندیشه‌ورزی فراگیر هستند چون دریافته‌اند که رمز موفقیت جامعه انسانی در تقویت مهارت تفکر و اندیشه است نه آوار کردن انبوه داده‌ها بر سر فراگیر... در نظام آموزشی اسلام نیز تعلم و تفکر و تزکیه نفس سه عنصر کلیدی محسوب می‌شوند که اکتفا به یکی از آنها و غفلت از مابقی، بالندگی لازم را در فرد و به تبع آن جامعه ایجاد نمی‌کند. بنده درباره نظام آموزشی حوزه خواهران اظهار نظر می‌کنم که حجم مطالب و تعدد واحدهای درسی و نظام ارزشیابی در آن فرصت تفکر و جولان فکری و نقد و نظر و فهم واقعی و مطلوب را از طلبه می‌گیرد. طلبه در کلاس درس باید با مسأله مواجه شود؛ مسأله‌ای که برای حل آن با هدایت و راهنمایی استاد خود دست به کار شود، فکر کند، نظر بدهد، تحقیق کند و فهم کند. لازم است در سطوح بالاتر دیدگاه‌های متفاوت و مخالف و نقدهای رایج را بشنود و با مواجهه‌ای به دور از تعصب‌ها و عادت‌ها در قالبی خردورزانه با آنها روبرو شود، تحلیل کند و نهایتاً در برخی موارد نگاه موجود را تقویت و گاهی نگاهی نو بیافریند. اتفاقی که امروز نمی‌افتد.

نقش ارزش‌هایی چون خودباوری و الگوپذیری در نگارش آثار علمی طلاب جوان چیست و چگونه می‌توان در شکوفایی این ارزش‌ها به آنها کمک کرد؟

اگر بنیه علمی طلبه در فرایند یادگیری و تحصیل تقویت شود و مطالعات هدفمند در کنار تفکر جهت تعمیق آموزه‌های علمی اتفاق بیفتند، جریان نگارش علمی در مسیر صحیح خود اتفاق می‌افتد. خودباوری با هدایت استاد و راهبران آموزشی در طی دوران تحصیل برای فرد ایجاد می‌شود؛ این که فرد زمینه‌های توانمندی خود را دریابد و در عین حال اهتمام داشته باشد که مباحث علمی را با دقت و عمق بیشتری فرا بگیرد و از سویی نظام آموزشی محیط را برای طرح دیدگاه‌ها و نقطه‌نظرات مختلف ایجاد کند و از رمی و تحقیر بپرهیزد. در این صورت خودباوری در ارائه نظر علمی در عین احتیاط و تنبّع کافی در فرد رشد می‌کند. راهکار بنیادی‌تر در این باره اصلاح نظام آموزشی به معنای کاهش حجم داده‌ها و نیز تغییر در نظام ارزشیابی است. به این معنا که سطح و شیوه ارزشیابی از سنجش محفوظات به سنجش میزان قدرت تحلیل و تفکر و فهم ارتقا پیدا کند. سطح مطالبه سیستم آموزشی، طلبه را تربیت می‌کند و مسیر حرکت وی را تعیین می‌کند. اما در وضعیت موجود نیز می‌توان ذیل دروس اصلی در پرتوی استفاده از اساتید توانمند، محتوا نه فقط القایی بلکه به صورت فعال و مسأله‌محور تدریس شود و طلاب به سمت مطالعات هدفمند و آشنایی با منابع و مقالات مرتبط راهنمایی شوند.

تنوع موضوعات
و کاربردی‌تر بودن
آن‌ها قابل توجه بود
اما واقعیت این
است هنوز با سطح
مطلوب فاصله
داریم.

سطح علمی آثار جشنواره را چگونه ارزیابی می‌کنید و توصیه شما برای ارتقای این جشنواره، خصوصاً در بخش علمی، چیست؟

در سال جاری مطابق آن سطح مواجهه‌ای که بنده داشتم، سطح آثار در برخی گرایش‌ها واقعا رو به رشد و کیفی‌تر ارزیابی شد. تنوع موضوعات و کاربردی‌تر بودن آن‌ها قابل توجه بود اما واقعیت این است هنوز با سطح مطلوب فاصله داریم. باید با رفع آسیب‌های رایج نظام آموزشی به تولید آثاری که به معیارهای پژوهش نزدیک‌تر است، نزدیک شویم. آنچه بیش از همه برای بنده قابل توجه بوده است نقش کمرنگ قلم طلبه در آثار پژوهشی است. لازم است قلم‌فرسایی خود طلبه در ارزیابی‌ها امتیاز بالاتر و قابل توجهی به خود اختصاص دهد و بر این مسأله در فراخوان‌ها تأکید شود که آنچه ارزشمند است نه فقط تتبع و یادداشت برداری از کتب و مقالات معتبر، بلکه بیان و توضیح آن به قلم خود شماست.

نکته بعد تأکید بر نوآوری و کارآمد بودن محتواست. به نظر می‌رسد همچنان جای تحقیقات میدانی که در نتیجه مواجهه عینی و مستقیم محقق با متن جامعه تولید می‌شود در بین طلاب خالی است. پیشنهاد خاصی که به نظر بنده می‌رسد این است که برخی آثار که قابلیت ارتقاء در جنبه‌های مختلف از قبیل وزن دهی علمی یا ساختاری دارند در مراحل ارزیابی تفصیلی اول شناسایی و نویسنده برای ورود به مرحله بالاتر با کمک و مساعدت واحد آموزشی مبدأ نگارنده، برای غنی کردن اثر راهبری شود. و نیز هر ساله مهم‌ترین آسیب رایج آثار ارسالی به مدارس علمیه جهت راهبری و توجیه طلاب و غنای آثار لاحق اعلام و اطلاع‌رسانی شود.

در سال جاری

مطابق آن سطح

مواجهه‌ای که بنده

داشتم، سطح آثار

در برخی گرایش‌ها

واقعا رو به رشد و

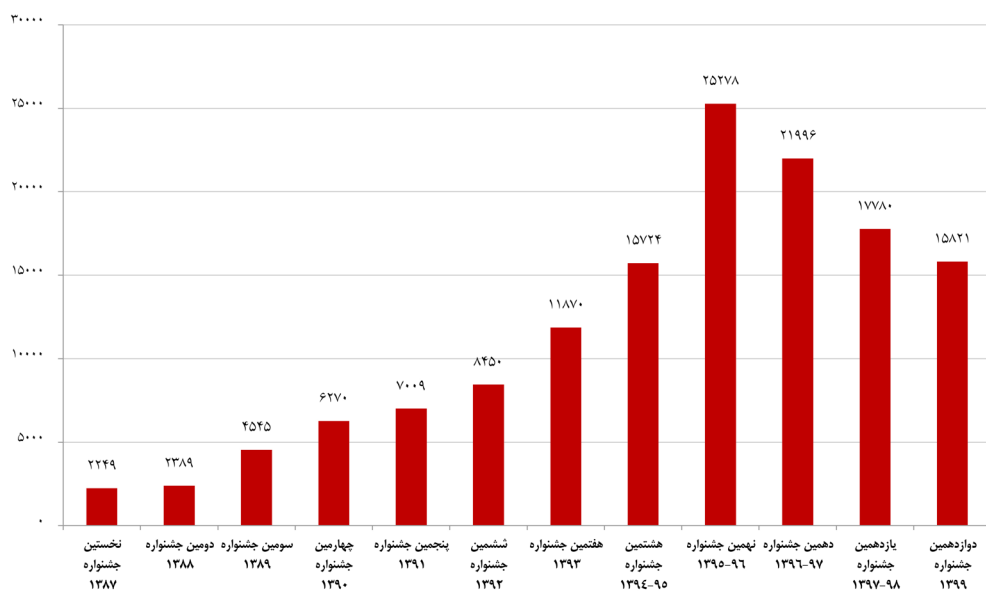
کیفی‌تر ارزیابی شد.

جشنواره دوازدهم از نگاه آمار

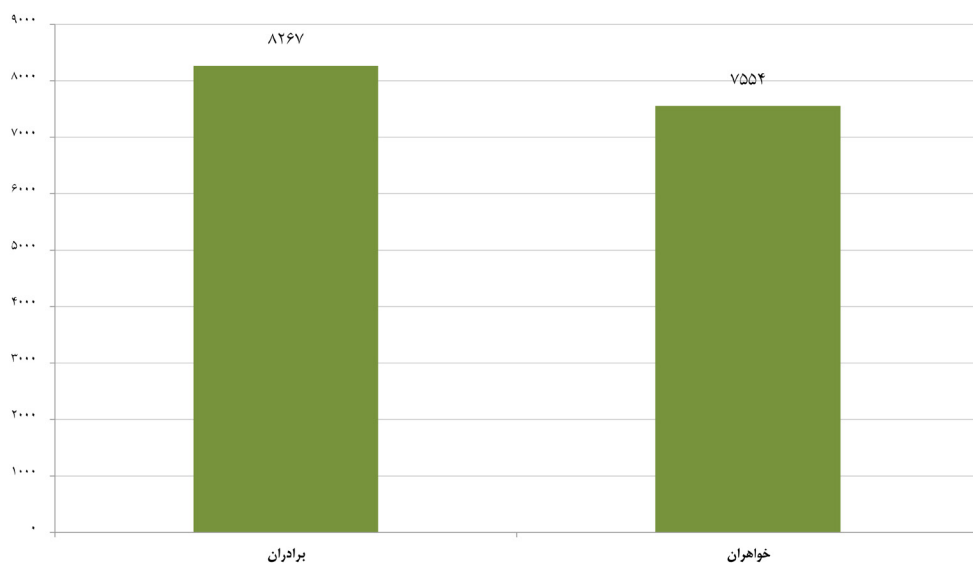

نمودار وضعیت آثار دوره اول تا دوازدهم جشنواره

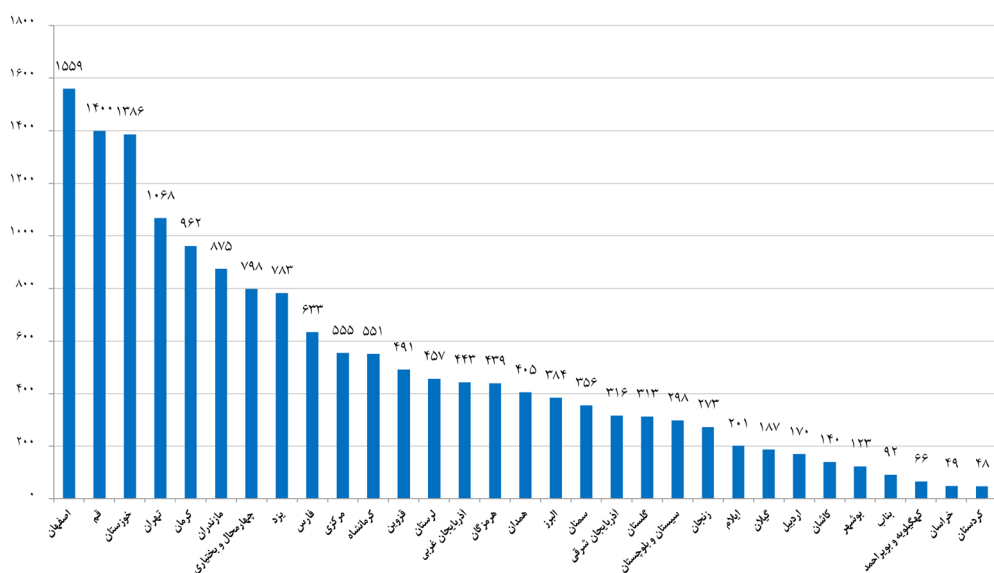

آثار دوازدهمین جشنواره به تفکیک جنسیت شرکت‌کنندگان

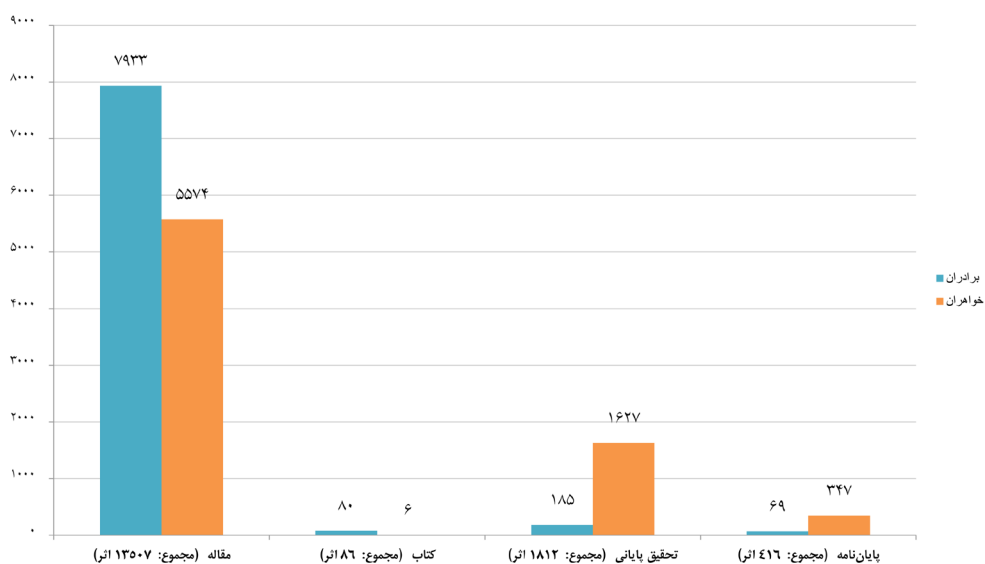

آثار دوازدهمین جشنواره به تفکیک دبیرخانه‌های استانی

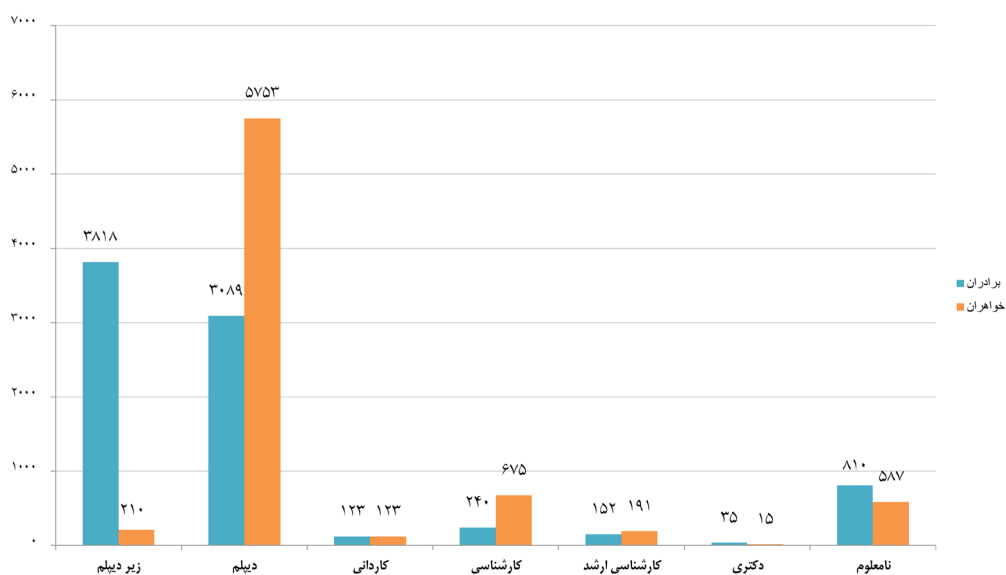
آثار دوازدهمین جشنواره به تفکیک جنسیت شرکت‌کنندگان و قالب اثر

ویژه‌نامه دوازدهمین
جشنواره علامه حلی (ره)
* اردیبهشت ۱۴۰۰

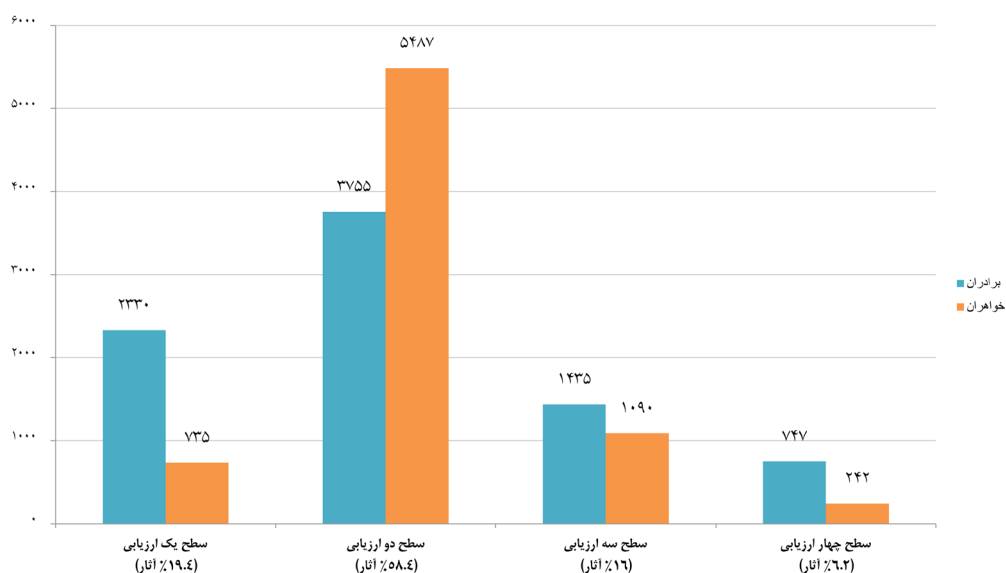

مدرک تحصیلی غیرحوزوی شرکت‌کنندگان در دوازدهمین جشنواره

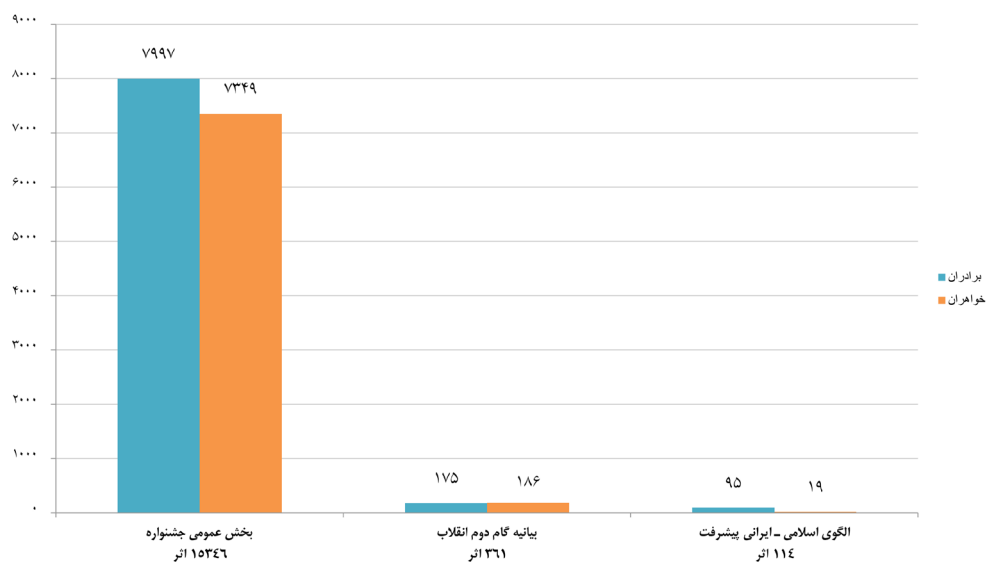

آثار دوازدهمین دوره براساس سطح ارزیابی جشنواره به تفکیک جنسیت

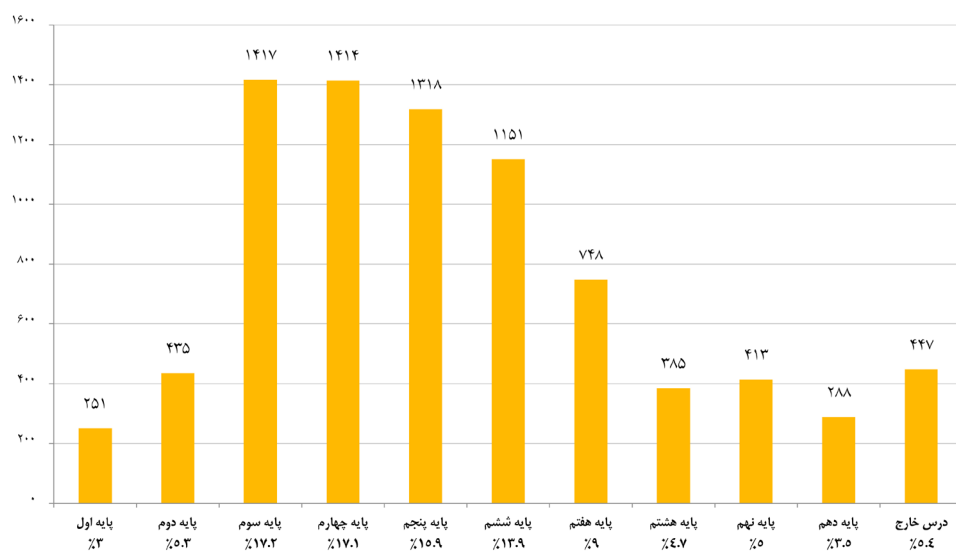

میزان مشارکت طلاب در بخش عمومی و دو موضوع بخش ویژه جشنواره به تفکیک جنسیت

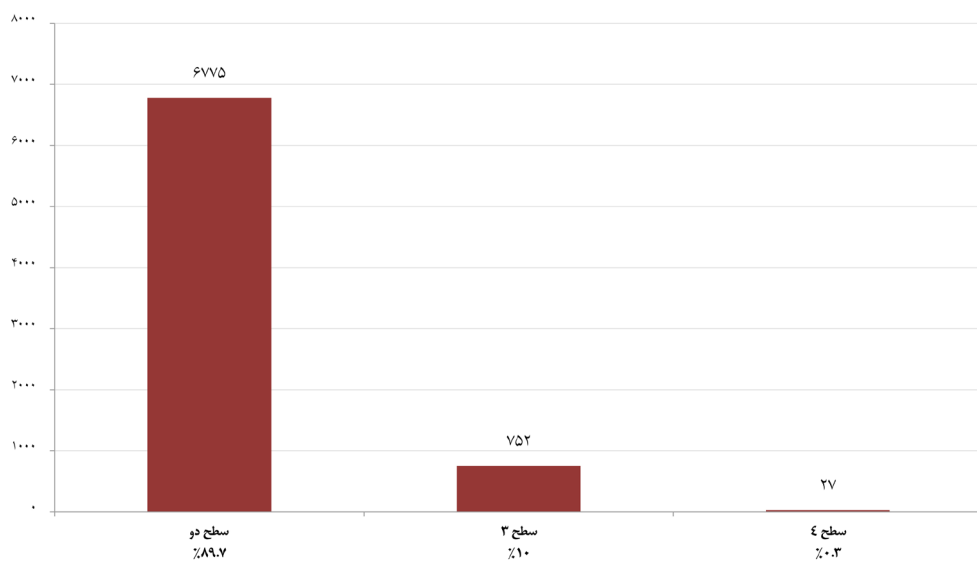

آثار برادران به تفکیک پایه تحصیلی شرکت‌کنندگان

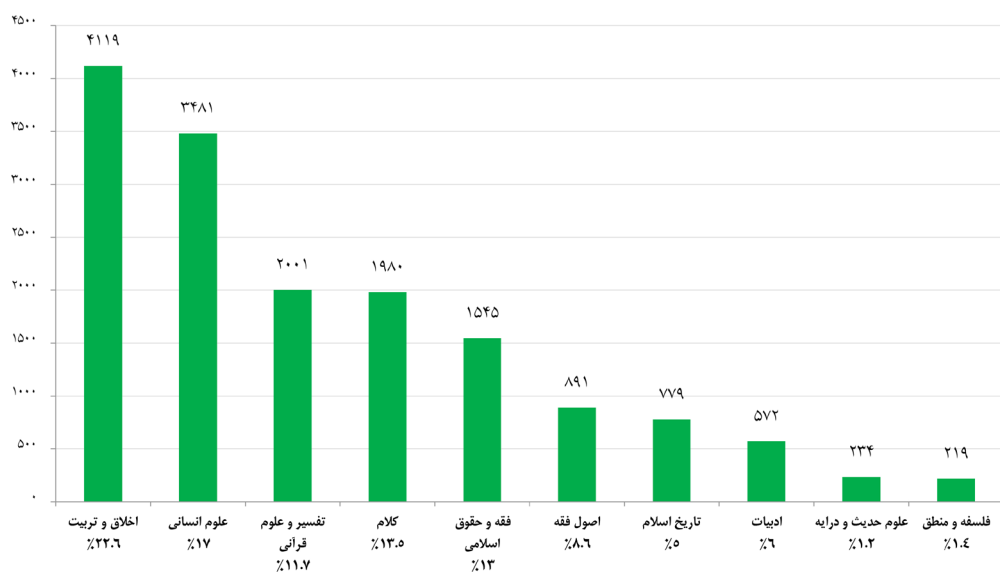

آثار خواهران به تفکیک سطح تحصیلی شرکت کنندگان

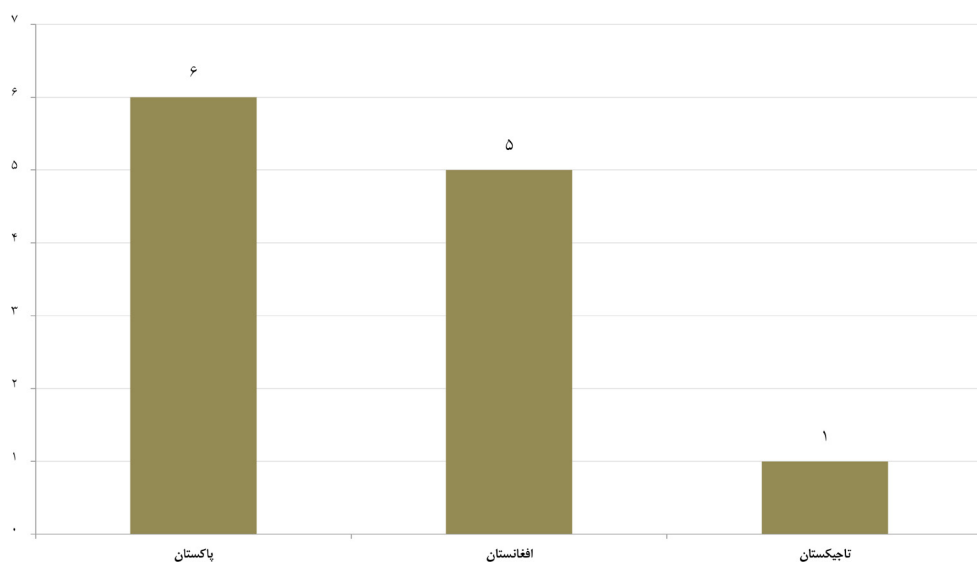
آثار دوازدهمین جشنواره به تفکیک گروه علمی

ویژه‌نامه دوازدهمین
جشنواره علامه حلی (ره)
* اردیبهشت ۱۴۰۰

شرکت کنندگان غیر ایرانی دوازدهمین جشنواره

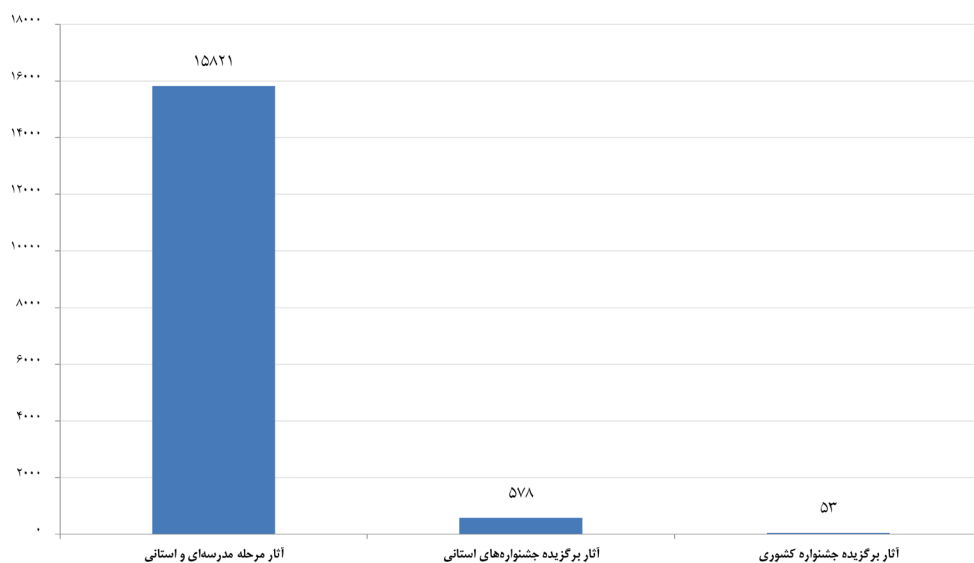
آثار دوازدهمین جشنواره بر اساس مرکز تحصیلی شرکت‌کنندگان

ویژه‌نامه دوازدهمین
جشنواره علامه حلی (ره)
* اردیبهشت ۱۴۰۰

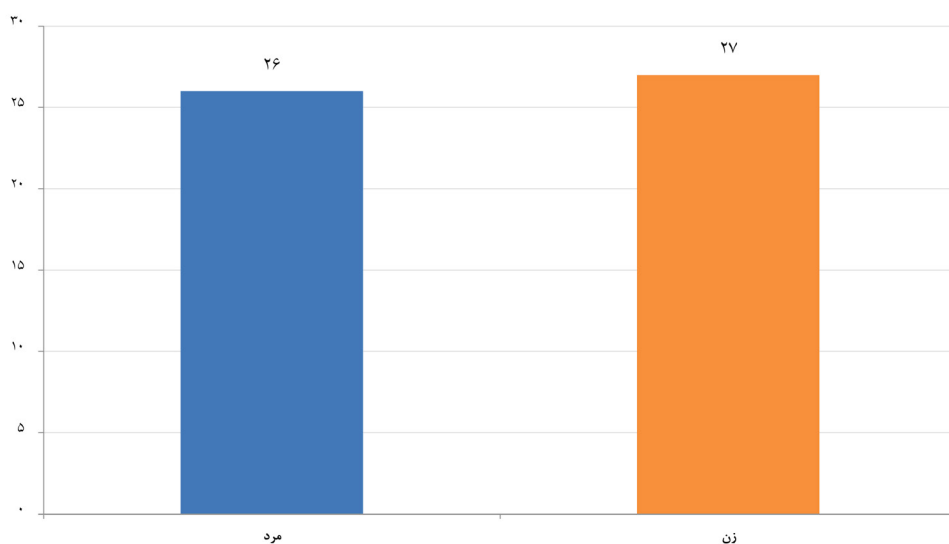

آثار برگزیده دوازدهمین جشنواره به تفکیک مراحل جشنواره

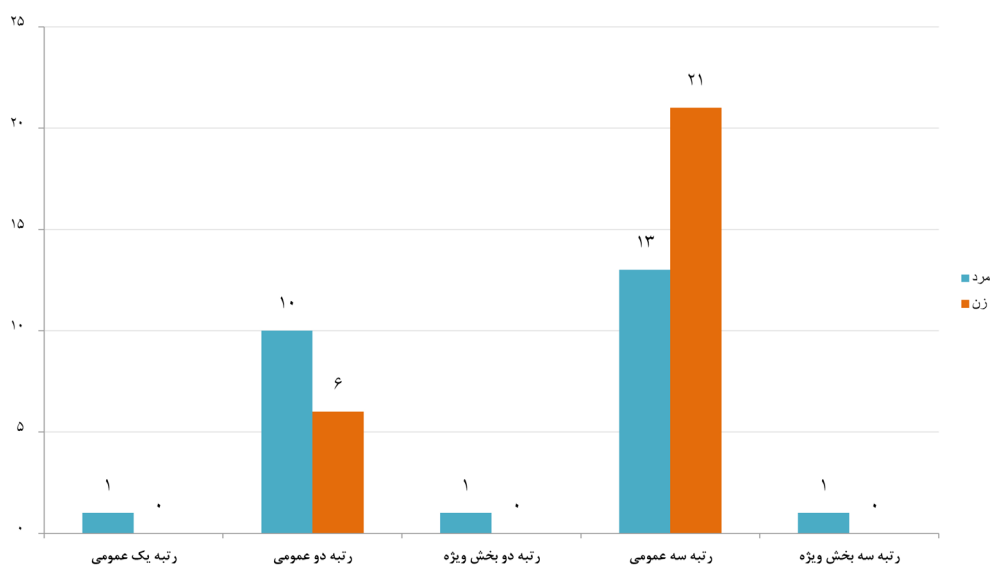
آثار برگزیده دوازدهمین جشنواره به تفکیک جنسیت شرکت‌کننده

ویژه‌نامه دوازدهمین
جشنواره علامه حلی (ره)
* اردیبهشت ۱۴۰۰

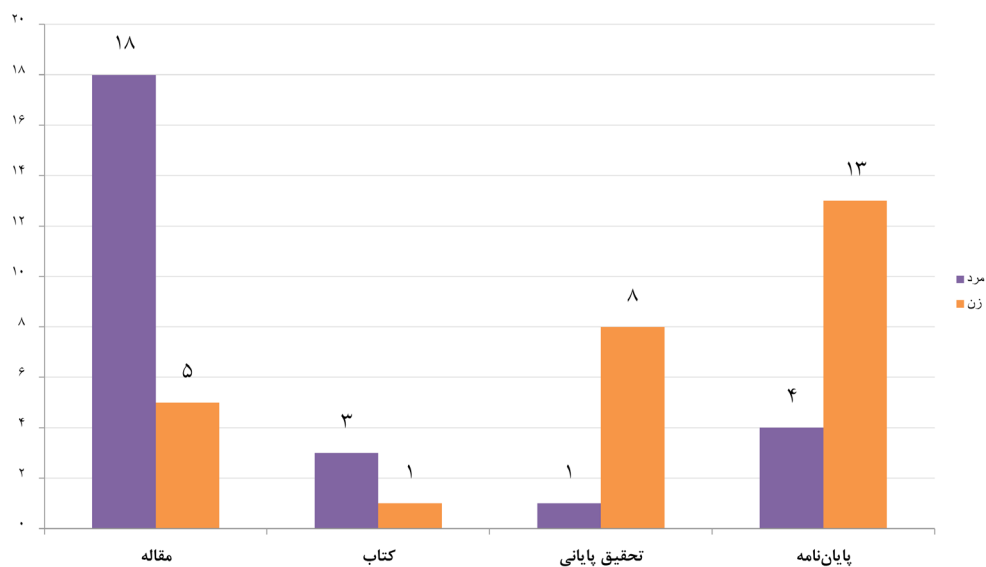

آثار برگزیده دوازدهمین جشنواره به لحاظ رتبه و به تفکیک جنسیت

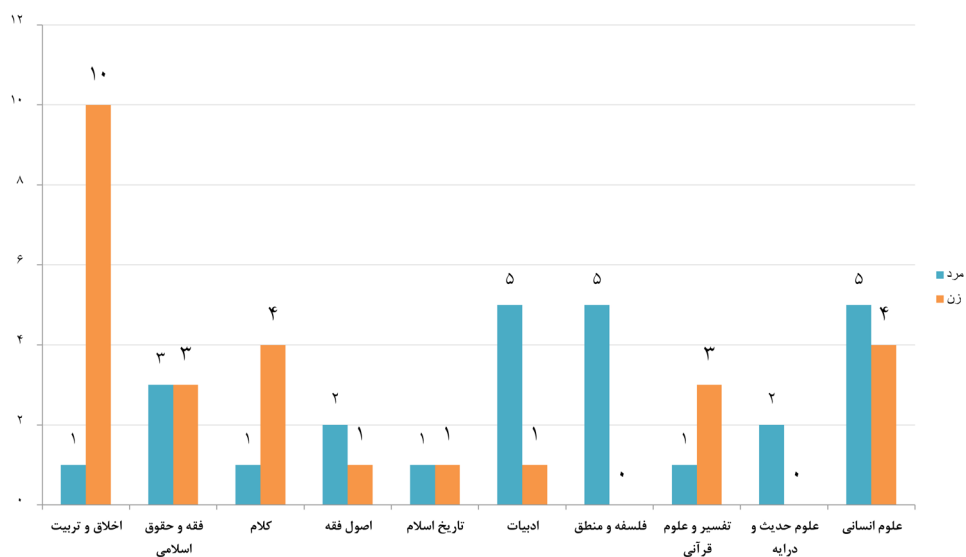

آثار برگزیده دوازدهمین جشنواره به لحاظ قالب اثر به تفکیک جنسیت

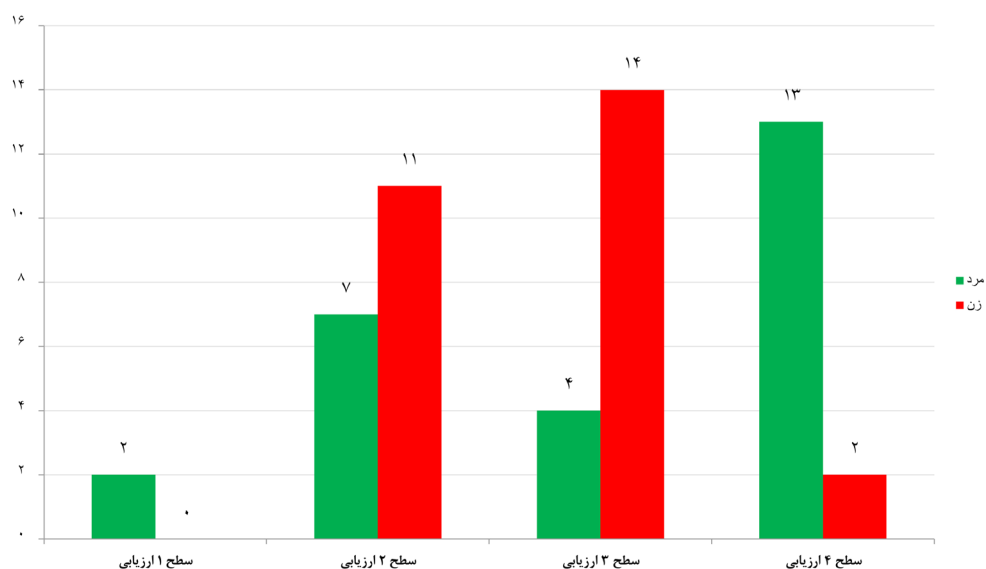

آثار برگزیده دوازدهمین جشنواره به لحاظ گروه علمی به تفکیک جنسیت

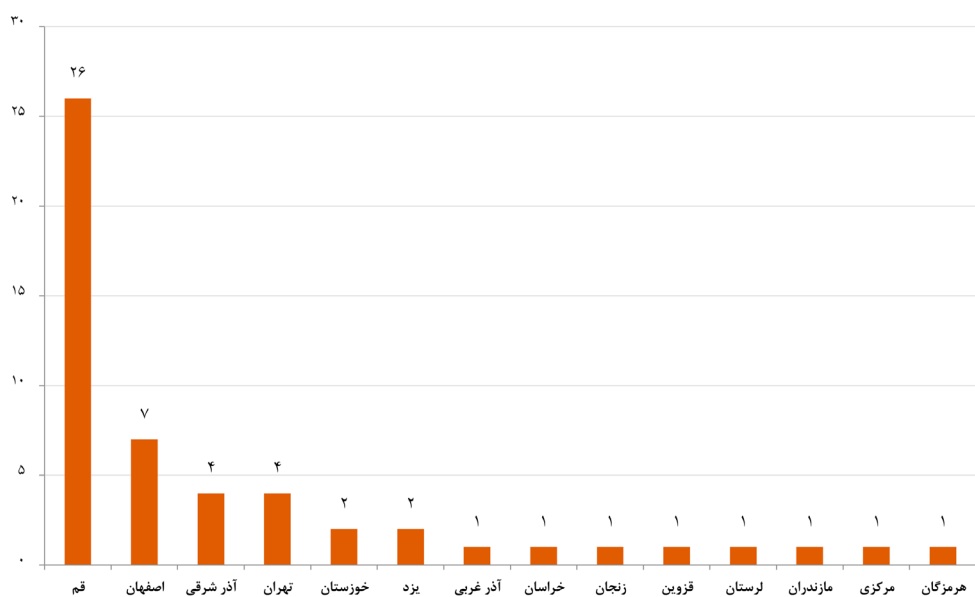
آثار برگزیده دوازدهمین جشنواره به لحاظ سطح ارزیابی جشنواره به تفکیک جنسیت

ویژه‌نامه دوازدهمین
جشنواره علامه حلی (ره)
* اردیبهشت ۱۴۰۰

آثار برگزیده دوازدهمین جشنواره براساس استان

منتخبین جشنواره

فهرست برگزیدگان دوازدهمین جشنواره علامه حلی (ره)

مقاله سطح ۱

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	مدرسه	نوع انتخاب
۱		امیر فیض اللهی	بررسی گستره‌ی تصورات بدیهی	ادبیات	باب الحوائج اهواز	برگزیده رتبه ۲
۲		محمد مهدی هوشیاری	معناشناسی «کان» و بررسی آن در آیات قرآن کریم	ادبیات	رشد قم	برگزیده رتبه ۳

مقاله سطح ۲

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	مدرسه	نوع انتخاب
۱		محمد مهدی دانش	معناشناسی «انما» با تکیه بر ادبیات عرب و علم اصول	ادبیات	رشد قم	برگزیده رتبه ۲
۲		فاطمه کریمی بندرآبادی	راهکارهای درمان حسادت از منظر آیات و روایات	اخلاق و تربیت	حضرت زینب (س) یزد	برگزیده رتبه ۳
۳		پروانه ایمانی طالبخانی	آثار زیارت قبور مؤمنان در روایات فریقین	اخلاق و تربیت	ولی عصر (عج) بناب	برگزیده رتبه ۳
۴		مرتضی کرد فیروزجانی	بررسی ادله قاعده نفی سبیل	فقه و حقوق اسلامی	سیدالشهداء (ع) قم	برگزیده رتبه ۳

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	مدرسه	نوع انتخاب
۵		سید محمدرضا طهماسبی یزدآبادی	بررسی مسأله منصوب به نزع خافض در قرآن کریم و کلام عرب با تکیه بر دو فعل "دخل" و "ذهب"	ادبیات	دارالحکمه اصفهان	برگزیده رتبه ۳
۶		محدثه عباسی قالقانلو	موانع برقراری گفتار مؤثر از دیدگاه قرآن کریم	اخلاق و تربیت	الزهراء (س) شاهین دژ	برگزیده رتبه ۳
۷		مهدی دین‌دار	روایات ابوسمینه کوفی در بوته نقد	علوم حدیث و درایه	آیت‌الله مجتهدی (ره) تهران	برگزیده رتبه ۳
۸		محمدرضا رضوی	حکم استقبال برای خرید از کاروان تجاری در محدوده چهار فرسخی شهر در فقه امامیه	فقه و حقوق اسلامی	رشد قم	برگزیده رتبه ۳
۹		علیرضا کارگر	جایگاه‌شناسی «فقه اللغة» در فهم و طراحی اجتهادی امام خامنه‌ای با تأکید بر بیانیه گام دوم	ادبیات	امام صادق (ع) اردکان	برگزیده رتبه ۳ بخش ویژه

مقاله سطح ۳

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	مدرسه	نوع انتخاب
۱		فهیمه احدی‌پور	تحلیل دیدگاه مفسران اهل سنت در دلالت آیه ۲۹ سوره فتح بر عدالت صحابه	تفسیر و علوم قرآنی	مؤسسه آموزش عالی حوزوی الزهراء (س) تبریز	برگزیده رتبه ۳

مقاله سطح ۴

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	مدرسه	نوع انتخاب
۱		محمدعلی عیوضی	بازیابی موارد مغفول در عرفان اسلامی، دربدارنده کهن‌ترین گزارش دعای صباح	فلسفه و منطق	طلبه آزاد قم	برگزیده رتبه ۱

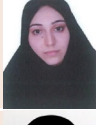
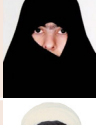
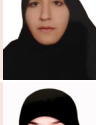
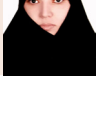
ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	مدرسه	نوع انتخاب
۲		حفیظه مهدیان	تکنیک‌های اقناعی شبکه اجتماعی تلگرام در مقابله با نقش‌های جنسیتی زن	علوم انسانی	جامعة الزهراء (س)	برگزیده رتبه ۲
۳		حامد ساجدی	بررسی مواجهه اصل آنتروپیک و نظریه چندجهانی با براهین غایت‌شناختی	فلسفه و منطق	طلبة آزاد قم	برگزیده رتبه ۲
۴		سهیل رابطی	کیفیت تقریر استفاده از قواعد فقهی به عنوان معیار در حوزه نظارت دولت بر تغییرات جمعیتی در کشور اسلامی	علوم انسانی	طلبة آزاد قم	برگزیده رتبه ۲
۵		مجتبی پورموسی	ترسیم طبقه روایی ابراهیم بن هاشم قمی و رفع چالش‌های پیش رو	علوم حدیث و درایه	طلبة آزاد قم	برگزیده رتبه ۲
۶		محمدهادی توکلی	بررسی ادعای یکسان‌انگاری «فتکون انت ذاک» در بیان بایزید بسطامی و «تت توام اسی» در اوپانی‌شاد چاندوکیه	فلسفه و منطق	طلبة آزاد قم	برگزیده رتبه ۲
۷		ابوالفضل میرزاییور ارمکی	ارائه الگوی اسلامی، ایرانی دولت‌سازی با تأکید بر تجربه حکمرانی اسلامی	علوم انسانی	ایروانی تهران	برگزیده رتبه ۲ بخش ویژه
۸		مهدی ندائی	نقش مرکز حدیثی اهواز در تطور جامع‌نگاری فقه امامیه	تاریخ اسلام	امام علی بن موسی الرضا (ع)	برگزیده رتبه ۳
۹		حامد ساجدی	نقد و بررسی دیدگاه «حجاب اختیاری» با تکیه بر آراء دکتر کدیور	علوم انسانی	نواب مشهد	برگزیده رتبه ۳
۱۰		محمدهادی رستمی	بررسی تحلیلی اوراق خزانه اسلامی (اخزا) و مزایا و چالش‌های آن	علوم انسانی	طلبة آزاد قم	برگزیده رتبه ۳
۱۱		جابر ابوزاده گنابی	بررسی ماهیت و عملکرد مناسبت حکم و موضوع و ارتباطش با تنقیح مناط	اصول فقه	طلبة آزاد قم	برگزیده رتبه ۳

تحقیق پایانی سطح ۲

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	مدرسه	نوع انتخاب
۱		زهره خواجه‌پور تادوانی	پیامدهای فردی و اجتماعی رشوه از دیدگاه آیات و روایات	اخلاق و تربیت	فاطمیه محلات	برگزیده رتبه ۳
۲		عطیه محتجبی	ریشه‌های فکری خشونت‌گرایی مذهبی در گروه‌های سلفی؛ مطالعه موردی گروه‌های تروریستی القاعده و داعش	کلام	مشکات اندیشه تهران	برگزیده رتبه ۳
۳		صغری بابائی خمارکی	بازی و نقش آن در تربیت کودک	اخلاق و تربیت	کوثر قزوین	برگزیده رتبه ۳
۴		امید خورشیدمند	بررسی رابطه پنج عامل شخصیت و دینداری در افراد متقاضی طلاق و غیر متقاضی طلاق در کلان‌شهر تبریز	اخلاق و تربیت	خواجه‌اصغر تبریز	برگزیده رتبه ۳
۵		راضیه رضوی مجارشین	عوامل کاهش معنویت از دیدگاه قرآن	اخلاق و تربیت	حضرت فاطمه (س) خسروشاه	برگزیده رتبه ۳
۶		سمیه قربانی سینی	بررسی و شرح آیه «لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَيْدٍ»	تفسیر و علوم قرآنی		برگزیده رتبه ۳
۷		فاطمه جاودان	چرایی استکبارستیزی از منظر مقام معظم رهبری	علوم انسانی	الزهراء (س) بندرعباس	برگزیده رتبه ۳
۸		زهره ابهری نژاد	ماهیت بیت‌کوین و حکم آن از دیدگاه فقیهان	فقه و حقوق اسلامی	حضرت فاطمه (س) تهران	برگزیده رتبه ۳
۹		زهره دوستی	آسیب‌شناسی تبلیغ دینی در فضای مجازی	علوم انسانی	الزهراء (س) زنجان	برگزیده رتبه ۳

پایان نامه سطح ۳

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	مدرسه	نوع انتخاب
۱		مریم السادات رضوی	بررسی تولید غذاهای اصلاح شده ژنتیکی از منظر اخلاقی با تأکید بر منابع اسلامی	علوم انسانی	مؤسسه آموزش عالی حوزوی معصومیه (س) قم	برگزیده رتبه ۲
۲		مجتبی حافظی	مدل مفهومی مرکزیت بخشی نابهنجار به خود در منابع اسلامی	علوم انسانی	طلبه آزاد قم	برگزیده رتبه ۲
۳		مهرانگیز معتمدی	برابر نهاده‌های تمیز در برگردان‌های فارسی نهج البلاغه	ادبیات	مؤسسه آموزش عالی حوزوی فاطمة الزهراء (س) اصفهان	برگزیده رتبه ۲
۴		خلیل عارفی	استنباط مبانی، روش‌ها و قواعد تفسیر قرآن از روایات با محوریت کتاب کافی	تفسیر و علوم قرآنی	طلبه آزاد قم	برگزیده رتبه ۲
۵		فاطمه رئوفی تبار	بررسی دیدگاه زیدیه و امامیه در مسائل امامت با محوریت دیدگاه الهادی الی الحق و شیخ مفید	کلام	جامعه الزهراء (س)	برگزیده رتبه ۲
۶		فاطمه حیدریگی	اندیشه‌های اخلاقی فارابی	اخلاق و تربیت	الزهراء (س) پلدختر	برگزیده رتبه ۲
۷		معصومه ستوده آرانی	مناسبات قبیله خزاعه با بنی‌هاشم [از دوره جاهلیت تا شهادت امام رضا (ع)]	تاریخ اسلام	مؤسسه آموزش عالی حوزوی معصومیه (س) قم	برگزیده رتبه ۲
۸		زینب فاضل دربندی	جایگاه شأن در فقه	فقه و حقوق اسلامی	جامعه الزهراء (س)	برگزیده رتبه ۳
۹		محسن بوستانی	بررسی قاعده مقتضی و مانع	اصول فقه	امام رضا (ع) اهواز	برگزیده رتبه ۳
۱۰		بنفشه نصیری جوققانی	آسیب‌شناسی فضای مجازی در روابط عاطفی همسران	اخلاق و تربیت	جامعه الزهراء (س)	برگزیده رتبه ۳
۱۱		معصومه اسماعیلی موخر فردونی	آموزش مفهوم خدا به کودکان مقطع ابتدایی	اخلاق و تربیت	جامعه الزهراء (س)	برگزیده رتبه ۳

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	مدرسه	نوع انتخاب
۱۲		مریم مهاجری	بررسی ظرفیت فقهی قاعده لاضرر در رفع ضرر و زیان ناشی از روابط زوجین	اصول فقه	جامعه الزهراء (س)	برگزیده رتبه ۳
۱۳		محمد پوراکیبر	تأثیر قصد منافع حلال در معاملات حرام و قصد منافع حرام در معاملات حلال	فقه و حقوق اسلامی	فیضیه بابل	برگزیده رتبه ۳
۱۴		راضیه کاجی اصفهانی	مقایسه اخلاق بندگی از دو کتاب منازل السائرین و المحجة البيضاء في تهذيب الاحياء	اخلاق و تربیت	مؤسسه آموزش عالی حوزوی فاطمه الزهراء (س) اصفهان	برگزیده رتبه ۳
۱۵		زهرا صادقی کاروبه	بررسی فقهی بازی‌های رایانه‌ای	فقه و حقوق اسلامی	مؤسسه آموزش عالی حوزوی مجتهد امین اصفهان	برگزیده رتبه ۳
۱۶		کوثر السادات هاشمی	بررسی دیدگاه زیدیه و امامیه در حوزه امامت با محوریت آراء قاسم رسی و سید مرتضی	کلام	جامعه الزهراء (س)	برگزیده رتبه ۳
۱۷		سیده مریم هاشمی	تحلیل و تبیین وظائف امت نسبت به امام معصوم از دیدگاه علامه مجلسی	کلام	مؤسسه آموزش عالی حوزوی مجتهد امین اصفهان	برگزیده رتبه ۳

کتاب سطح ۴

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	مدرسه	نوع انتخاب
۱		محمدعلی عیوضی	درة المنطق و معها کاشف الحقائق بشرح غرة المنطق	فلسفه و منطق	طلبة آزاد قم	برگزیده رتبه ۲
۲		سید مجید هاتف الحسینی	میسولوژی : اجتهاد تبشیری کلیسا	کلام	طلبة آزاد اصفهان	برگزیده رتبه ۲
۱		محمدعلی عیوضی	الدرة الثمينة	ادبیات	طلبة آزاد قم	برگزیده رتبه ۲
۲		ریحانه پورخلیلی	نقد و بررسی نظریه زبان رؤیایی قرآن کریم	تفسیر و علوم قرآنی	جامعه الزهراء (س)	برگزیده رتبه ۳

سیزدهمین جشنواره علامه حلی

جشنواره علامه حلی

فراخوان مقاله، کتاب، تحقیق پایانی و پایان نامه در موضوعات
علوم اسلامی و علوم انسانی مرتبط با حوزه دین

آخرین مهلت ثبت نام و ارسال آثار: تا پایان خرداد ۱۴۰۰

اطلاعات بیشتر و ثبت نام: www.jhelli.ir

موضوع بخش ویژه جشنواره:

حوزه و جامعه؛ گذشته، حال، آینده

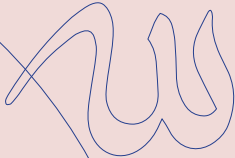
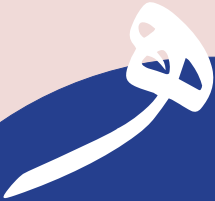
مجلس شورای اسلامی
جمهوری اسلامی ایران

جمهوری اسلامی ایران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی

نگاهی گذرا به مراسم یازدهمین جشنواره

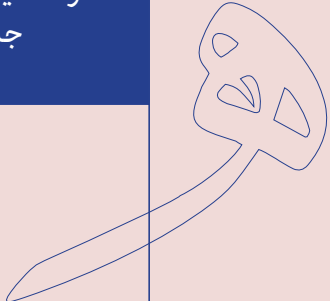
مراسم اختتامیه یازدهمین جشنواره علامه حلی (ره)، روز
دوشنبه ۳۱ شهریور ۱۳۹۹ در سالن آیت الله حائری مرکز مدیریت
حوزه های علمیه برگزار شد.

با توجه به شرایط شیوع کرونا، این جلسه بصورت محدود
و با رعایت پروتکل های بهداشتی و تنها با حضور منتخبین
حوزه علمیه قم در جشنواره برگزار شد و مدیران حوزه های
علمیه خواهران و برادران استان ها به همراه منتخبین غیرقمی
جشنواره نیز بصورت ویدئوکنفرانس در این جلسه حضور
داشتند.

در این جلسه، آیت الله اعرافی، مدیر حوزه های علمیه و
حجت الاسلام والمسلمین بهجت پور، مدیر حوزه های علمیه
خواهران سخنرانی کردند. حجت الاسلام والمسلمین دکتر
مازنی، دبیر جشنواره علامه حلی (ره) نیز گزارشی از فرایند برگزاری
این دوره از جشنواره را ارائه کرد.

همچنین، دو نفر از منتخبین جشنواره اثر خود را بصورت
شفاهی ارائه کردند و در پایان، جوایز منتخبین قمی جشنواره
توسط مدیران دو مرکز مدیریت حوزه های علمیه و جوایز
منتخبین غیرقمی جشنواره توسط مدیران حوزه های علمیه
استانی اهداء شد.

در حاشیه این جلسه، نمایشگاهی از آثار منتخب این دوره از
جشنواره به همراه معرفی و چکیده اثر برپا شد.

آیت‌الله اعرافی

تمدن‌سازی نیازمند شکافتن مرزهای دانش است

آیت‌الله اعرافی، در اختتامیه یازدهمین جشنواره علامه حلی (ره) با گرمی داشت آغاز هفته دفاع مقدس، گفت: در هفته دفاع مقدس قرار داریم. دفاع مقدس در تاریخ نظام جمهوری اسلامی اتفاق بسیاری بزرگی بود که به وقوع پیوست، چون نقطه درخشانی در تاریخ انقلاب اسلامی است. باید بدانیم ملت ایران به برکت گفتمان انقلاب اسلامی و به برکت دفاع مقدس کارهای بزرگی انجام داد؛ چرا که دشمن می‌خواست گفتمان انقلاب اسلامی را در حصار خود گرفتار کند.

مدیر حوزه‌های علمیه اظهار داشت: بزرگی در دفاع مقدس به دلیل خصوصیتی است که در آن جمع شده و با عاشورا شباهت دارد. از جمله طولانی‌ترین جنگ در جهان، حضور همه کشورها علیه ایران، حمایت همه کشورها از عراق به لحاظ پشتیبانی و تنها بودن ایران در برابر دشمن، تأمین نیرو و سرباز همه‌جانبه از عراق و ساکت بودن سازمان‌های بین‌المللی در مورد اتفاقات جنگ؛ در چنین شرایطی ملت شجاع ایران در همه عرصه حضور پیدا کرد و همه نقشه‌ها را از بین برد.

آیت‌الله اعرافی افزود: آنها آمده بودند که گفتمان انقلاب را محصور کنند، ولی تلاش بنیان‌گذار انقلاب این بود که فرمود: ما با دفاع مقدس گفتمان انقلاب و... را نپردادیم و ما در این زمان نیز معتقدیم این نقش باید تداوم پیدا کند. رسالت حوزه درک این تاریخ و حل مشکلات امروز و فردای انقلاب از طریق قدرت فکری است.

مدیر حوزه‌های علمیه در ادامه با بیان این که همه ما بر سفره انقلاب اسلامی نشسته‌ایم گفت: انقلاب پدیده بزرگ تمدن‌سازی بود که از درون حوزه برخاست و در همین رابطه می‌توان به بزرگترین مفاخر ظهور قیام انقلاب به نام امام راحل از حوزه اشاره کرد.

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه با بیان این که انقلاب برآمده از گفتمان عمیق حوزه است، افزود: انقلاب، دروازه‌های تازه‌ای را به سوی حوزه‌های علمیه گشود و همین مسئله موجب تطورات در حوزه‌های علمیه شد. در این باره می‌توان به راه‌اندازی حوزه‌های علمیه خواهران، رشد حوزه در عرصه بین‌الملل از بیش از ۱۰۰ ملیت و ترجمه و تألیف از ۲۰ زبان و ورود حوزه به مرزهای دانشی و سایر علوم اسلامی اشاره کرد.

مدیر حوزه‌های علمیه افزود: در طرح گفتمان انقلاب اسلامی که سال گذشته حوزه انجام داد، پنج هزار اثر در قلمرو جدید تدوین شد. حوزه این مسیر را طی کرده و معتقدیم کارهای انجام نشده و قلمروهای نرفته هنوز وجود دارد و ضعف‌هایی نیز وجود دارد که بدست پژوهشگران جوان حوزوی باید حل شود.

وی با بیان این که برای رشد پژوهش در حوزه گام‌هایی باید برداشته شود گفت: از جمله اینکه نظام آموزشی، تحقیق‌مدار و پژوهش‌محور شود. این پژوهش‌محوری در متن باید مشاهده شود. متنی که مسئله‌ساز برای طلبه باشد و طلبه را با منابع و متون دیگر آشنا کند و استاد نیز باید رویکرد پژوهشی داشته و با مطالعه عمیق و ارائه مباحث علمی بتواند به طرح پرسش‌ها پرداخته و سؤال‌ها را پاسخ دهد و در عین حال به نظامات ارزیابی آشنا و فعالیت‌های او بر این موارد استوار شود و از همه مهم‌ترین که طلبه‌ها ضمن آشنایی با رویکردها و ابزارهای نو و تازه پژوهشی، به سنت هم عمق ببخشند.

**باید تلاش کنیم
حوزه را در مسیر
نوآوری و پژوهش
قرار دهیم و به تولید
فکر و اندیشه نو
بپردازیم. این امر
مستلزم توجه به
مرزهای دانشی و
علوم اسلامی است.**

مدیر حوزه‌های علمیه افزود: درباره عمق بخشی به سنت‌های پژوهشی گذشته می‌توان به مواردی اشاره کرد که از جمله آن‌ها می‌توان به داشتن مطالعه عمیق، پیش مطالعه، مباحثه، تحریر و تقریر حوزوی، مطالعه پیرامونی و مراجعه به منابع، گفت‌وگو و ارتباط مستمر با استاد، ارائه تحقیق و مقاله، ارائه بحث در جمع و کنفرانس‌های علمی، مشارکت در رقابت‌های علمی مانند جشنواره علامه حلی (ره)، تدریس همراه با تحصیل، تحقیق پایانی و پایان‌نامه و آشنایی با روش‌های اجتهادی در علوم اسلامی اشاره کرد.

وی با بیان اینکه عمق بخشی به سنت‌های پژوهشی گذشته علما باید در فضای مدارس وارد و فرهنگ‌سازی شود گفت: در مدیریت جدید حوزه‌های علمیه، با وجود همه مشکلات، به تدوین نظام جامع پژوهش، طراحی نقشه جامع علمی، طرح گفتمان علمی انقلاب، نظام رتبه‌بندی محققان، برنامه‌ریزی برای حمایت از پژوهش‌های مورد نیاز جامعه، طراحی علم‌سنجی در حوزه، توجه به متون نو در محور آموزشی، رویکرد تقویت امر پژوهش، توجه به درخت‌واره رشته‌ها، طراحی رویکرد پژوهشی در سطح اول، آسیب‌شناسی و افزایش کانون‌های علمی تربیتی، الزام به ارائه پایان‌نامه در سطح سه و چهار و راه‌اندازی مرکز مطالعات راهبردی حوزه و روحانیت پرداختیم.

امام جمعه قم اظهار داشت: باید تلاش کنیم حوزه را در مسیر نوآوری و پژوهش قرار دهیم و به تولید فکر و اندیشه نو بپردازیم. این امر مستلزم توجه به مرزهای دانشی و علوم اسلامی است.

آیت‌الله اعرافی افزود: جشنواره علامه حلی (ره) باید ما را متوجه امر پژوهش و شکافتن مرزهای دانش کند.

حجت الاسلام والمسلمین عبدالکریم بهجت پور

پژوهشگران در عرصه‌های نو نقش آفرین باشند

حجت الاسلام والمسلمین عبدالکریم بهجت پور، مدیر حوزه‌های علمیه خاوران، در مراسم اختتامیه یازدهمین جشنواره علامه حلی (ره) گفت: در جشنواره یازدهم علامه حلی شاهد بودیم که ۵۲ نفر برگزیده شدند، این مسئله نشان دهنده رویش پژوهش‌های اندیشمند در حوزه است و معتقدیم این پژوهشگران سرمایه‌های حوزه می‌باشند. وی با بیان این که زمینه‌سازی تفکر دینی و در حوزه دین در آیات قرآن مورد توجه بوده است، افزود: این مسئله نشان‌گر این موضوع است که قرآن و وحی پاسخ‌دهنده پرسش‌ها حتی در مسائل نو بوده است.

در گذشته مدت زمان امر پژوهش و تدوین رساله علمی و پایان‌نامه بیش از یک هزار روز زمان می‌برد، اما در سال‌های اخیر این عدد بسیار طولانی تبدیل به ۵۲۷ روز شده و شاهد هستیم که رساله‌های طلاب زودتر به فرجام می‌رسد.

مدیر حوزه‌های علمیه خواهران با اشاره به رسالت حوزه‌های علمیه در شرایط فعلی در پاسخ‌دهی به سؤالات نو بیان داشت: این وظیفه مهم مسئولین حوزه است که این راه را به سوی پژوهشگران باز کنند و برای تحقق این امر مهم باید توجه ویژه به بحث نگارش و پژوهش شود که نوع فعالیت‌ها در جشنواره‌های مختلف نشان‌دهنده این موضوع است. حجت‌الاسلام والمسلمین بهجت‌پور با اشاره به رسالت حوزه علمیه خواهران در پاسخ‌گویی به مسائل نو و جدید و پژوهش در این موارد و مشکلات موجود گفت: یکی از مشکلاتی که در مسیر راه طلاب خواهر قرار دارد، طولانی بودن فرایند پژوهش است. در سال‌های گذشته مدت زمان امرپژوهش و تدوین رساله علمی بیش از یک هزار روز زمان می‌برد، اما در این سال‌های اخیر این عدد بسیار طولانی تبدیل به ۵۲۷ روز شده و شاهد هستیم که رساله‌های طلاب زودتر به فرجام می‌رسد.

مدیر حوزه‌های علمیه خواهران افزود: برای این که بتوانیم از نظر مدیریت زمان، کاری در حوزه پژوهش ارائه دهیم مجموعه اقداماتی شده است که یکی از آنها راه‌اندازی مرکز پژوهش در حوزه علمیه خواهران بوده است. در این مرکز از اساتید بنام دعوت شده تا از طریق تلفن با پژوهشگران در ارتباط باشند.

وی بیان داشت: کار دیگر این بوده که در بحث موضوعات و نگارش، مشاوره محتوا و حتی پیش از ارزیابی، سعی شده کمترین مراجعه اتفاق بیفتد.

حجت‌الاسلام والمسلمین بهجت‌پور گفت: همچنین در نظام آموزشی سطح دو و سه سعی شده اتفاق بهتری بیفتد و اینکه ۱۱ واحد مهارت پژوهشی شناسایی و اساتید هم موظف شده‌اند این مهارت‌ها را به طلاب آموزش دهند.

مدیر حوزه‌های علمیه خواهران افزود: تحقیق پایانی طلبه سطح دو در فرایند جدید آموزشی و پژوهشی به مقاله علمی تغییر پیدا کرده است.

وی همچنین بیان داشت: به دلیل وسعت حوزه‌های علمیه خواهران و به دلیل شرایط خاص خواهران در عدم دسترسی به منابع، سعی شد اقداماتی در بحث راه‌اندازی کتابخانه امین به صورت مجازی، راه‌اندازی ۱۵۰ سامانه منهج، راه‌اندازی سامانه پژوهش انجام گیرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین بهجت‌پور با بیان این که نشرهاجر رساله‌های علمی تمام منتخبین خواهر جشنواره علامه حلی (ره) را بصورت رایگان چاپ خواهد افزود: منتخبین برادر نیز در صورتی که اثری در موضوع زن و خانواده داشته باشند بصورت رایگان توسط این مؤسسه بصورت رایگان چاپ خواهد شد.

حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمد صالح مازنی
دبیر جشنواره علامه حلی (ره)

با جشنواره علامه حلی (ره) می‌توانیم قوی شویم

تشکیل

دبیرخانه‌های
استانی و راه‌اندازی
جشنواره‌های
مدرسه‌ای موجب
شبکه‌ای شدن
ارزیابی‌ها و رشد
فزاینده تولید اثر
در سطحی فراگیرتر
توسط طلاب مناطق
مختلف کشور شده
است.

حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمد صالح مازنی، دبیر جشنواره علامه حلی (ره) در مراسم اختتامیه یازدهمین دوره این جشنواره با بیان اینکه کمیت آثار این یازده دوره از گستره پژوهش میان طلاب جوان و گسترش ورود طلاب در تولید آثار علمی حکایت می‌کند، گفت: این نشانه امیدبخش، از شجره طیبه‌ای خبر می‌دهد که شاخه‌ها و برگ‌های آن به دورترین نقاط مدارس علمیه در سراسر کشور رسیده و مؤلفه‌ای مؤثر برای اقتدار آینده حوزه‌های علمیه، نظام اسلامی و عموم مردم و در راستای شکل‌گیری تمدن نوین اسلامی خواهد بود.

وی گفت: از مهم‌ترین ضعف‌های آثار بازمانده در یازده دوره جشنواره می‌توان به عدم سازماندهی و ترتیب منطقی مباحث، فقدان منابع معتبر، عدم نوآوری در تنظیم مطالب و ارائه محتوا و ضعف در تبیین و تحلیل مطالب یاد کرد.

حجت الاسلام والمسلمین مازنی با بیان اینکه تدبیر تشکیل دبیرخانه‌های استانی موجب رشد فزاینده تولید اثر در سطحی فراگیرتر توسط طلاب مناطق مختلف کشور شده است، افزود: بر اساس تجربه به دست آمده، در ادامه روند توسعه فراگیر جشنواره و با توجه به سیاست‌ها و مأموریت‌های مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه در خصوص مدرسه محوری، تقویت واحدهای آموزشی، واگذاری حداکثری وظایف و امورات به آنان و تصمیم شورای سیاست‌گذاری جشنواره بر شبکه‌ای شدن ارزیابی‌ها، دستورالعمل مرحله مدرسه‌ای جشنواره تدوین و هم‌زمان با فراخوان یازدهمین دوره جشنواره به معاونت‌های پژوهش استانی حوزه برادران جهت اجرا ابلاغ شده است.

مدیر ترویج پژوهش حوزه‌های علمیه در ادامه افزود: جشنواره علامه حلی (ره) فرصتی برای تقویت علمی طلاب جوان در راستای بسط اندیشه اسلام ناب محمدی و حرکتی در مسیر تمدن‌سازی نوین اسلامی است و به همین قرار شورای سیاست‌گذاری جشنواره، در بخش ویژه دوره دوازدهم، دو محور کلان را با عنوان «بیانیه گام دوم انقلاب» و «الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت» پیشنهاد نموده است.

دبیر جشنواره علامه حلی (ره) در ادامه گزارشی آماری از فرایند برگزاری دوازدهمین دوره جشنواره ارائه کرد.

گزارش تصویری اختتامیه یازدهمین جشنواره علامه حلی (ره)

www.jhelli.ir